1393

WYŻSZA SZKOŁA WOJENNA

L. dz 1015/tj 38.

TAJNE!

52

1795 F

DZIAŁANIA OBRONNE

(PROJEKT)

DZIAŁ PRASY I WYDAWNICTW
Archiwum Wojskowych C. A. V.
Sygn.

WARSZAWA 1938 R.

1393

WYŻSZA SZKOŁA WOJENNA

L. dz 1015/tj 38.

TAJNE!

52

1795 F

DZIAŁANIA OBRONNE

(PROJEKT)

DZIAŁ PRASY I WYDAWNICTW
Prezydium Wojskowych C. A. W.
Nr inw.

WARSZAWA 1938 R.

355.6R(43):355.422

2969/3

Odpis

INSPEKTOR ARMII GEN.DYW.PISKOR
Sekretariat Komisji
Regulaminowej

TAJNE

DZIAŁANIA OBRONNE

/ Projekt /

W S T Ę P

§ 1. Charakterystyka.

Działania obronne stosuje się wobec zdecydowanej przewagi nieprzyjaciela oraz wtedy, gdy tego wymaga położenie.

W działaniach tych należy zawsze dążyć do narzucenia nieprzyjacielowi terenu walki.

Stosunek sił, rozciągłość frontu, ważność kierunków i teren - wywierają decydujący wpływ na charakter działań obronnych, a zwłaszcza na stopień ich aktywności.

W działaniach obronnych należy się liczyć z możliwością użycia przez przeciwnika przeważającej ilości artylerii, broni pancernej oraz lotnictwa.

Działania obronne same w sobie nigdy nie dają rozstrzygnięcia.

§ 2. Cel działań obronnych na szczeblu operacyjnym.

Myślą przewodnią działań obronnych na szczeblu operacyjnym będzie zawsze dążenie do stworzenia własnej przewagi w wybranym miejscu i do pobicia tam nieprzyjaciela działaniami zaczepnymi przy równoczesnej obronie pozostałego frontu częścią sił.

Jeżeli przeprowadzenie działań zaczepnych na szczeblu operacyjnym będzie niemożliwe, wówczas całość działań powinna przybrać przejściowo charakter ściśle obronny i zmierzać do stoczenia bitwy obronnej.

Celem tej bitwy będzie: zaoszczędzenie sił własnych, zyskanie na czasie, zatrzymanie nieprzyjaciela i zadanie mu jak największych strat, aby w ten sposób stworzyć warunki do zwrotu zaczepnego.

Bez względu na to, czy w działaniach obronnych zastosuje się formę zaczepną, czy obronną, zasada skupiania maximalnych sił i kierowania ich do uderzenia na główne siły nieprzyjaciela, lub przeciwstawiania ich

w obronie na głównym kierunku działań przeciwnika - powinna być podstawową ideą każdej obrony na szczeblu operacyjnym.

§ 3. Cel działań obronnych na szczeblu taktycznym.

Działania obronne na szczeblu taktycznym mogą mieć miejsce we wszystkich położeniach operacyjnych; nie dają one rozstrzygnięcia, lecz umożliwiają przygotowanie i wykonanie manewru dowódcy operacyjnego przez

a/ zapewnienie temu dowódcy czasu, potrzebnego na skupienie wojsk i przeprowadzenie działań;

b/ zabezpieczenie działań zaczepnych, zwłaszcza ich skrzydeł i tyłów;

c/ związanie i ewentualnie rozdzielenie sił nieprzyjaciela;

d/ osłabienie nieprzyjaciela przez zadanie mu poważnych strat w walce obronnej.

Od solidnego przeprowadzenia tych działań zależeć będzie powodzenie manewru operacyjnego. W tym tkwi ważność obrony taktycznej.

Działania obronne na szczeblu taktycznym stosuje się na rozkaz przełożonego oraz zawsze automatycznie w przerwach w walce i po zakończeniu wszelkiej akcji. W tym ostatnim przypadku każdy oddział musi być zawsze gotowy do odparcia uderzenia nieprzyjaciela.

§ 4. Rozpoznanie.

W działaniach obronnych należy zawsze kłaść silny nacisk na rozpoznanie, które trzeba prowadzić bez przerwy we wszystkich fazach działań.

Celem rozpoznania jest dokładne poznanie terenu działań i zebranie na czas wiadomości o kierunkach i siłach zbliżającego się nieprzyjaciela, aby umożliwić obrońcy przygotowanie i przeprowadzenie najbardziej skutecznego przeciwdziałania.

Brak dobrego rozpoznania w działaniach obronnych - to niebezpieczeństwo zaskoczenia i wytworzenia dla obrońcy ciężkich sytuacyj, które mogą utrudnić lub nawet uniemożliwić mu wykonanie zadania.

§ 5. Giętkość ugrupowania obronnego.

W działaniach obronnych, zarówno na szczeblu operacyjnym, jak i taktycznym, ugrupowanie oddziałów będzie często musiało się opierać na przewidywaniach; stąd początkowo mieć ono będzie charakter ugrupowania wstęp-

nego, które na szczeblu taktycznym powinno odrazu przybrać jedną z nakazanych form działania /§ 7/. Dopiero w miarę rozwoju wydarzeń /działania rozpoznawcze, zarysowanie się natarcia nieprzyjaciela/ przekształca się ono w ugrupowanie, w którym dowódca zamierza stoczyć bitwę /walkę/.

§ 6. Osłona skrzydeł i luk operacyjnych.

Zasada skupionego ugrupowania w działaniach zmusi dowódcę operacyjnego do pozostawienia na drugorzędnych kierunkach słabszych sił, co przy szerokich frontach stworzy luki operacyjne, zwykle tylko dozorowane

Taki układ sił nakazuje zwrócić szczególną uwagę na osłonę skrzydeł, by móc przeciwdziałać na czas niebezpieczeństwu oskrzydlenia przez nieprzyjaciela, a przede wszystkim przedarcia się jego broni pancernej.

Będzie tu miało zastosowanie:

a/ poszukiwanie wiadomości o stopniu zagrożenia luk operacyjnych i skrzydeł - przez dowódcę operacyjnego przy pomocy lotnictwa;

b/ oparcie wolnych skrzydeł operacyjnych i taktycznych o przeszkody naturalne i sztuczne oraz stosowanie niszczeń i zapór przeciwpancernych;

c/ wydzielanie specjalnych oddziałów dla przesłonięcia i zamaskowania własnych skrzydeł oraz istniejących luk;

d/ trzymanie za zagrożonym skrzydłem odpowiednio silnych odwodów, zwłaszcza broni przeciwpancernej, pancernej i, o ile to będzie możliwe, związków motorowych, w celu szybkiego likwidowania prób oskrzydlenia - za pomocą przeciwnatarcia, lub zatrzymania nieprzyjaciela w rejonach, zabezpieczających własne działanie;

e/ zorganizowanie obrony przeciwpancernej i przeciwlotniczej miejsc postoju dowództw, artylerii, przepraw, cieśnin i ważnych punktów komunikacyjnych, położonych na tyłach obrony.

-----ooo-----

I. ZASADY OGÓLNE.

§ 7. Formy działań.

Podstawowymi formami działań obronnych na szczeblu taktycznym są:

a/ obrona stała,

b/ obrona na szerokim froncie i

c/ walki wstrzymujące.

Dowódca przełożony zwykle określa, który rodzaj działania ma być zastosowany; w przeciwnym przypadku wyboru formy musi dokonać podwładny, który otrzymał zadanie obrony.

Najsilniejszą formą działań obronnych jest obrona stała.

Gdy dywizja piechoty działa samodzielnie, jej działania obronne mogą posiadać cechy operacyjne.

Działania takie wystąpią zwykle w lukach operacyjnych i w obszarach osłony.

Wytyczne do tych działań podaje rozdział p.t.:"Działania osłonowe".

§ 8. Czynniki obrony.- Ogień.

W obronie, - podobnie jak i w innych działania, - główną rolę odgrywa umiejętny podział odpowiedzialności /organizacja dowodzenia/, podział zadań, sił i środków.

Podstawowym środkiem walki w obronie jest ogień, który niszcząc lub obezwładniając nacierającego nieprzyjaciela, zatrzymuje natarcie.

Ścisłe współdziałanie wszystkich rodzajów broni w dobrym przygotowaniu ogni, wykorzystanie technicznych możliwości sprzętu na jak najdalsze odległości oraz zręczne dostosowanie ognia do terenu i opanowanie go ogniami - decydują o sile obrony.

§ 9. Teren.

Wybór i wyzyskanie terenu ma bardzo ważne znaczenie dla obrony.

Zależnie od wartości przeszkód i pokryć, teren może zwiększyć skuteczność ogniową i odporność obrony, szczególnie wobec broni pancernej, osłonić przed wglądem i niszczącym działaniem artylerii i lotnictwa

nieprzyjacielskiego oraz utrudnić natarcie piechoty. Dlatego też umiejętność wykorzystania przeszkód i pokryć terenowych - jest jednym z ważniejszych czynników skuteczności obrony.

Wartość obronna terenu wzrasta, gdy się w nim wykona roboty techniczne, głównie umocnienia i niszczenia /§ 15/.

§ 10. Ugrupowanie.

Ugrupowanie oddziałów zależy przede wszystkim od zadania i położenia, to jest od stanu ilościowego, fizycznego i duchowego oddziałów, od przewidywanej siły uderzenia nieprzyjacielskiego, od ważności bronionego kierunku, od terenu, a zwłaszcza od wartości jego przeszkód naturalnych i urządzeń sztucznych, wreszcie od przewidywanego czasu trwania działania.

Powyższe czynniki decydują o wyborze formy obrony i jej ugrupowaniu; są one różnolite i zmienne, stąd określenie ścisłych norm szerokości i głębokości ugrupowania dywizji w działaniach obronnych jest niemożliwe; podane normy należy traktować jako orientacyjne.

§ 11. Zaskoczenie.

I w działaniach obronnych zaskoczenie nieprzyjaciela - jest jednym z ważnych czynników powodzenia.

Środkami zaskoczenia są:

a/ zachowanie w tajemnicy i osłona robót terenowych,

b/ ukrycie i zamaskowanie oddziałów oraz skryte ich przegrupowanie,

c/ przyjęcie takiego ugrupowania wstępnego, by zmyliło ono nieprzyjaciela co do miejsca właściwego oporu, rodzaju działania i jego siły,

d/ zaskoczenie przeciwnika ogniem oraz e/ nagłe zwroty zaczepne /§ 12/.

§ 12. Zaczepność w obronie.

Każde działanie obronne musi być nacechowane pewną zaczepnością, polegającą na zadawaniu nieprzyjacielowi strat i na wykorzystaniu nadarzających się sposobności do wykonania zwrotów zaczepnych.

Celem tych zwrotów jest dezorganizowanie akcji nieprzyjaciela, niszczenie jego sił oraz podtrzymywanie ducha zaczepnego obrońców.

Zaczepność w obronie nie może podważać wykonania właściwego zadania.

§ 13. Obrona przeciwpancerna.

W każdym działaniu obronnym musi być zorganizowana obrona przeciwpancerna.

Celem tej obrony jest zniszczenie czołgów nieprzyjaciela na przedpolu i na skrzydle obrony, zaś w razie potrzeby zwalczanie ich w głębi własnego ugrupowania. Wymaga to umiejętnego i odpowiednio głębokiego zorganizowania obrony przeciwpancernej.

Warunki terenowe wpływają na skuteczność obrony przeciwpancernej; czynnikiem potęgującym jej siłę będzie:

a/ przesłonięcie obrony przeszkodami przeciwpancernymi naturalnymi, jak: rzeki, jeziora, głębokie jary i t.p.,

b/ oparcie obrony o przedmioty przeciwpancerne, jak: kompleksy leśne, miejscowości i wszelkie trudno dostępne partie terenowe, które po przystosowaniu technicznym do obrony, powinny zahamować lub skanalizować masowy ruch czołgów nieprzyjaciela,

c/ wykonanie zapór i przeszkód przeciwpancernych sztucznych,

d/ dobre zorganizowanie i zgranie z przeszkodami i zaporami ogni broni przeciwpancernej oraz zamaskowanie sprzętu.

Organizowanie obrony w terenie, pozbawionym przeszkód i przedmiotów przeciwpancernych, wymaga dłuższego czasu i znacznych środków do wykonania przeszkód sztucznych, tudzież wzmocnienia oddziałów jednostkami dyspozycyjnymi - przede wszystkim oddziałami pancernymi, przeciwpancernymi i saperami.

Wszelkie wartości terenowe i bogactwo środków nic nie pomaga, o ile obrońcy zachowają się biernie wobec działania czołgów oraz o ile nie będzie w nich tkwić mocne dążenie do niszczenia nieprzyjacielskiej broni pancernej przy każdej sposobności.

§ 14. Obrona przeciwlotnicza i przeciwgazowa.

Działalność lotnictwa nieprzyjacielskiego oraz możliwość użycia gazów bojowych przez przeciwnika, nakazuje w działaniach obronnych zawsze organizować obronę przeciwlotniczą i przeciwgazową.

Obroną przeciwlotniczą przygotowują i wykonują dowódcy wszystkich szczebli - czynną w granicach, ustalonych przez dowódców przełożonych, zaś bierną automatycznie,

zwracają na tę ostatnią szczególną uwagę, by ukryć obrońcę przed rozpoznaniem nieprzyjaciela i w ten sposób zwiększyć szanse zaskoczenia przeciwnika /§ 11/.

Obronę przeciwgazową organizują dowódcy wszystkich szczebli automatycznie. Pod względem wyzyskania terenu musi ona podporządkować się potrzebom obrony przeciwpancernej i przeciwlotniczej.

§ 15. Roboty techniczne.

Roboty techniczne /saperskie i pionierskie/, głównie niszczenia i umocnienia, zwiększają wytrzymałość obrony; ograniczają one możliwości uderzeń broni pancernej nieprzyjaciela, opóźniają jego marsz i natarcie, oszczędzają życie i siły obrońców i dlatego nie wolno o nich zapominać w żadnym działaniu obronnym.

Niszczenia i umocnienia są zawsze integralną częścią manewru i nie mogą być stosowane schematycznie.

Odporność działania obronnego pozostaje zwykle w prostym stosunku do czasu oraz ilości sił i środków, które zostały przeznaczone do technicznego przygotowania obrony.

§ 16. Działania w nocy.

Noc najlepiej chroni oddziały przed akcją broni pancernej, artylerii i lotnictwa, stwarza dobre warunki zaskoczenia nieprzyciela, umożliwia zwalczanie czołgów przez piechotę /wypady/ oraz pozwala na ukrycie poruszeń oddziałów.

Powyższe dogodności nocy należy w działaniach obronnych wykorzystać do przeprowadzenia akcyj zaczepnych, a zwłaszcza do przegrupowania własnych sił.

§ 17. Wartości duchowe.

Działania obronne pozostawiają inicjatywę nacierającemu. Obrońca przeciwstawia nieprzyjacielowi zdecydowaną wolę sparaliżowania tej inicjatywy przez zatrzymanie lub uporczywe powstrzymywanie jego ruchu i ciągłe niszczenie jego sił. Wypełniając swe zadanie, obrońca utrzymuje swe siły duchowe, załamuje przeciwnika psychicznie i fizycznie, przez co stwarza sobie warunki do przejęcia inicjatywy.

§ 18. Przejście z działań obronnych do zaczepnych.

Gdy w działaniach obronnych powstaną warunki pobicia nieprzyjaciela, należy bez wahania przejść do działań zaczepnych, o ile nie jest to sprzeczne z intencją dowódcy przełożonego.

II. OBRONA STAŁA.

§ 19. Zadanie

Obrona stała ma załamać natarcie nieprzyjaciela i utrzymać teren bez względu na własne straty.

Obronę stałą stosuje się wówczas, gdy oddział, któremu obronę powierzono, jest w stanie opanować skutecznym ogniem cały przydzielony mu obszar obrony.

Obrona stała tylko wtedy spełni swe zadanie, jeżeli jest zorganizowaną na kierunku przypuszczalnego natarcia nieprzyjacielskiego i trzyma teren, potrzebny przełożonemu dla wykonania jego manewru.

§ 20. Możliwości dywizji piechoty.

Dywizja piechoty jest w stanie zorganizować obronę stałą w przeciętnych warunkach terenowych /§ 25/ na froncie 7-8 klm.

W terenie, na którym znajdują się odcinki, utrudniającego nieprzyjacielowi natarcie, dywizja piechoty może objąć stałą obroną front szerszy; granicą jednak tej szerokości będzie zawsze możność skupienia wystarczających ogni na odcinki, dogodne do natarć nieprzyjacielskich i zachowania tam należytej głębokości ugrupowania, oraz dójścia na czas do walki odwodów dywizyjnych.

§ 21. Charakterystyka.

Obrona stała polega:

a/ na działaniu ogniem, którego źródła, rozmieszczone wszerz i w głąb, tworzą sieć ogniową; ma ona opóźniać podejście nieprzyjaciela, następnie załamać jego natarcie przed głównymi urządzeniami bronionej strefy, a w razie potrzeby, umożliwić walkę w jej głębi,

b/ na uderzeniach odwodów, celem odzyskania utraconych stanowisk lub kontynuowania walki w głębi bronionej strefy, w ostateczności na zatrzymaniu nieprzyjaciela w głębi własnego ugrupowania.

Obrona stała powinna być zawsze planowo przygotowana - nawet wtedy, gdy jest wynikiem decyzji, powziętej na polu walki w styczności z nieprzyjacielem. Obronę stałą poprzedza się rozpoznaniem terenu i wzmacnia robotami technicznymi /umocnienia, niszczenia, roboty wodne/, które mogą poważnie zwiększyć obronność terenu /§ 9 i 15/.

Zaciętość obrońców, dobra sieć ogniowa zgrana z przeszkodami, zamaskowane źródła ognią, celowe wykorzystanie i urządzenie terenu, oraz zdecydowane i silne uderzenia odwodów - stanowią o sile obrony stałej.

Wszelkie zwroty zaczepne /wypady/, wykonane w sprzyjających warunkach, a mające na celu pokrzyżowanie planów nieprzyjaciela, wyzyskanie jego niepowodzenia lub momentu słabości - zawsze będą dla obrony korzystne /§ 12/.

§ 22. Obrona pozycyjna.

Obrona pozycyjna różni się od obrony stałej ilością i wytrzymałością umocnień obronnych i przeszkód oraz większym nasyceniem środkami ogniowymi.

Obrona stała, trwająca czas dłuższy, może przybrać formę obrony pozycyjnej.

§ 23. Ugrupowanie dywizji piechoty.

Ugrupowanie dywizji piechoty w obronie stałej obejmuje:

a/ pozycję główną,
b/ linię czat,
c/ stanowiska odwodów i artylerii.

Pozycja główna.

§ 24. Zadanie.

Pozycja główna jest podstawową częścią ugrupowania obronnego dywizji piechoty. Zadaniem jej jest:

a/ załamać na przedpolu natarcie nieprzyjaciela, niszcząc jego piechotę i czołgi,

b/ w razie przerwania się broni pancernej zwalczyć ją wewnątrz pozycji, zaś nacierającą piechotę oddzielić od czołgów i zmusić do zatrzymania,

c/ w razie wdarcia się piechoty nieprzyjacielskiej wyrzucić ją przeciwuderze-

nieni, lub w ostateczności ograniczyć jej postępy, by stworzyć dogodne warunki do odzyskania całości pozycji przeciwnatarciem.

Do walki o pozycję główną muszą być wprowadzone wszystkie siły i środki obrony.

Z pozycji głównej nie ma odwrotu.

§ 25. Warunki terenowe.

Pozycja główna powinna zapewnić obrońcy jak najlepsze warunki terenowe dla pełnego wykorzystania ogni artylerii i ciężkiej broni piechoty oraz dla zorganizowania skutecznej obrony przeciwpancernej.

W tym celu pozycja główna powinna:

a/ zapewnić maximum widoczności, a więc odpowiedni wgląd w teren i dobre warunki obserwacji i ostrzału artylerii oraz ciężkiej broni piechoty we wszystkich częściach bronionego obszaru i podczas wszystkich okresów walki obronnej,

b/ posiadać przed frontem, o ile możności, ciągłą przeszkodę naturalną lub sztuczną, albo opierać się o przedmioty przeciwpancerne /§ 13/; ponadto pożądanym jest, by pozycja główna miała w swej głębi przeszkody i pokrycia terenowe, utrudniające ruch czołgów nieprzyjaciela oraz kryjące ugrupowanie i ruchy własnych oddziałów,

c/ mieć dogodne warunki drogowe, umożliwiające przesuwanie wojsk, zaopatrywanie i ewakuację.

Jeżeli słabe wyposażenie obrońcy w artylerię nie zezwala na podjęcie skutecznej walki z artylerią przeciwnika - wtedy celowym będzie rozmieszczenie pozycji głównej na przeciwstokach, w lasach, w terenach pokrytych, zabudowanych, nieprzejrzystych i słabodostępnych, a zrezygnowanie z terenów dominujących i odkrytych, których wartość może być zneutralizowana potęgą artylerii nieprzyjaciela.

W obronie, organizowanej na skrzydle ugrupowania, pozycja główna powinna mieć swe odsłonięte skrzydło oparte o poważne przeszkody terenowe /§ 6/ lub o przedmioty, łatwe do obrony.

Przy wyborze pozycji należy się zawsze liczyć z działaniami, oczekującymi obrońcę po wykonaniu obrony.

§ 26. Przedni skraj pozycji.

Na pozycji głównej ciężar walki położony jest zawsze na jej przednim skraju, do obrony którego należy użyć maximum sił i środków.

Przedni skraj pozycji powinien być tak wybrany w terenie, by:

a/ umożliwić zorganizowanie skutecznej zapory ogniowej na przedpolu /§ 28/ i zapewnić dobre warunki pracy dla artylerii,

b/ mylić nieprzyjaciela co do swego przebiegu; w tym celu, zależnie od warunków terenowych, wskazane będzie ukryć go i zamaskować na pewnych odcinkach, lub przesłonić urządzeniami obronnymi na przedpolu, ewentualnie na linii czat; w pewnych przypadkach, szczególnie w razie znacznej przewagi artylerii nieprzyjaciela, korzystne będzie poprowadzenie go na przeciwstokach lub cofnięcie w głąb. Pamiętać wówczas należy o zapewnieniu sobie obserwacji przedpola z innych punktów terenu obronnego.

Obrońcy muszą zawsze dokładnie znać przebieg przedniego skraju pozycji.

Przedni skraj może być częściowo lub w całości przesunięty do tyłu, lecz tylko i wyłącznie na rozkaz dowódcy dywizji.

§ 27. Sieć ogniowa.

Podstawą obrony pozycji głównej jest sieć ogniowa, która składa się

a/ z głównej zapory ogniowej, organizowanej na bezpośrednim przedpolu przedniego skraju pozycji,

b/ z wewnętrznych zapór ogniowych, równoległych i ryglowych, organizowanych w głębi pozycji /§ 29/ oraz

c/ ognia na dalekie przedpole

Przy planowaniu sieci ogniowej, a zwłaszcza ognia na dalekie przedpole należy się liczyć ze stanem wyposażenia w amunicję.

§ 28. Główna zapora ogniowa.

Główna zapora ogniowa powinna być ciągła, głęboka, zgrana z terenem i przeszkodami oraz dobrze nasycona ogniem; w miarę zbliżania się nieprzyjaciela do przedniego skraju pozycji, siła ogniowa zapory powinna wzrastać coraz potężniej.

Najsilniejsza zapora musi leżeć na kierunkach, które dowódca ocenił jako ważne.

W głównej zaporze ogniowej bierze udział cała artyleria obrony oraz wszystkie bronie piechoty, o ile tylko głębokość ich ugrupowania, niezbędna dla podjęcia ewentualnej walki w głębi pozycji, ich techniczne właściwości tudzież zapasy amunicji pozwolą na wykonanie skutecznych ogni w zaporze.

Wszystkie ognie zapory powinny się wzajemnie zazębiać i uzupełniać.

Podstawę głównej zapory ogniowej stanowią

a/ zwarta sieć ogni bocznych ciężkich karabinów maszynowych, rozmieszczonych na przednim skraju pozycji,

b/ ognie broni przeciwpancernej, przeznaczonej do walki na przedpolu,

c/ ognie zaporowe artylerii, skierowane na pewne części przedpola pozycji oraz

d/ ognie przeciwszturmowe, wykonane w momencie szturmu nieprzyjaciela przez część ciężkich karabinów maszynowych, znajdujących się na przednim skraju pozycji.

Należyte ukrycie środków ogniowych ma decydujące znaczenie dla obrońcy. Najlepiej zorganizowana zapora ogniowa zawiedzie, gdy jej źródła przedwcześnie się zdradzą lub gdy się je rozmieści na stanowiskach, łatwych do rozpoznania i zniszczenia.

§ 29. Wewnętrzne zapory ogniowe.

Wewnętrzne zapory ogniowe organizuje się w całej głębokości pozycji głównej za pomocą ogni karabinów maszynowych, dział piechoty i armatek przeciwpancernych oraz artylerii dywizyjnej, która ponadto organizuje samoobronę dla zwalczania czołgów nieprzyjacielskich zbliska /§ 78/.

Wewnętrzne zapory ogniowe należy zgrać z naturalnymi i sztucznymi przeszkodami.

Najskuteczniejszym sposobem działania zapór wewnętrznych jest zaskoczenie nieprzyjaciela ogniem.

Źródła ogni zapór wewnętrznych piechoty powinny być rozmieszczone w punktach terenowych, silnych taktycznie i osłoniętych tak, by były w stanie:

a/ ostrzelać najważniejsze części

w głębi pozycji, o ile możności, ogniami bocznymi i

- bądź zamknąć je od frontu zaporami równoległymi,

- bądź osłonić skrzydła i tyły oddziałów, znajdujących się na przedzie, zaporami ryglowymi;

b/ ogniami na wprost wziąć możliwie największy udział w głównej zaporze ogniowej.

§ 30. Ognie na dalekie przedpole.

Zawsze tam, gdzie teren i położenie na to pozwalają, powinno się dążyć do zwalczania nieprzyjaciela na najdalsze odległości, by zdezorganizować go, poderwać jego siły duchowe i odebrać ochotę do natarcia, lub przynajmniej je opóźnić.

W ogniach na dalekie przedpole powinna brać udział cała artyleria, cała ciężka broń piechoty, rozmieszczona w głębi pozycji, a także te ciężkie karaniny maszynowe z przedniego skraju, które bez zdrady własnego stanowiska mogą te ognie wykonać. Ognie dalekie z głębi pozycji wykonywuje się zwykle ze stanowisk dodatkowych.

Od stosowania ogni dalekich w dogodnych warunkach może obrońcę powstrzymać tylko brak dostatecznej ilości amunicji /§ 27/, lub zakaz dowódcy.

§ 31. Obsada.

Pozycję główną obsadza się zawsze większością sił i środków ogniowych. Siła obsady zależy od szerokości odcinka oraz od właściwości terenu; powinna ona w pełni zapewnić obrońcy realne warunki walki w ramach otrzymanego zadania.

Przy obsadzaniu pozycji głównej decydującym czynnikiem jest taktyczna ważność poszczególnych odcinków pozycji. Najsilniej obsadza się odcinki, zamykające główne kierunki działań nieprzyjaciela oraz te taktycznie ważne przedmioty terenowe, od których zależy utrzymanie poszczególnych części pozycji.

W przebiegu walki obsada pozycji, zależnie od siły i kierunku natarcia nieprzyjaciela, może ulegać zmianom.

§ 32.
U k ł a d.

Pozycja główna tworzy zwykle jeden rzut obronny, obsadzony batalionami, rozmieszczonymi zwarcie obok siebie w strefie o pewnej głębokości.

W pewnych przypadkach na odcinkach szczególnie ważnych, w terenie otwartym i pozbawionym przeszkód, w którym nie ma warunków do wykonania przeciwnatarć, pozycja główna tworzy dwa rzuty obronne, leżące jeden za drugim na odległości, gwarantującej ścisłą współpracę ogniową między nimi.

Drugi rzut obronny obsadzają odwody pułkowe.

Miarą głębokości pozycji głównej, składającej się z jednego rzutu obronnego, będzie zazwyczaj możność wzięcia udziału w głównej zaporze ogniowej całej ciężkiej broni piechoty. Głębokość ta x/ powinna zezwolić na ukryte rozmieszczenie sprzętu ogniowego w głąb, by uchronić go przed skupionymi ogniami nieprzyjaciela oraz umożliwić, w razie potrzeby, kontynuowanie walki wewnątrz pozycji.

Głębokość pozycji głównej, złożonej z dwóch rzutów obronnych, jest znacznie większa xx/ i zależy głównie od terenu, możliwości współpracy ogniowej między rzutami i od sił, przeznaczonych do zorganizowania drugiego rzutu.

Dywizja piechoty jest w stanie zorganizować dwa rzuty obronne na froncie, nie przekraczającym 7 klm.

§ 33.
System obrony -ośrodki i punkty oporu.

Pozycja główna stanowi spoistą taktycznie całość; jest ona podzielona na odcinki obronne /§ 35/ w ramach których:

- organizuje się ośrodki i punkty oporu, oraz

- tworzy odwody miejscowe /§ 34/.

Ośrodki /zasadniczo batalion/ i punkty oporu /kompania, lub pluton/, wyposażone w broń maszynową i przeciwpancerną, rozmieszcza się w zwartych kompleksach terenowych i w silnych taktycznie przedmiotach przeciwpancernych oraz przystosowuje do samodzielnej obrony, jako też do ogniowego wsparcia

---

x/ do 1000 m.
xx/ ok.2-3 klm.

sąsiadów i słabszych taktycznie części pozycji.

Na ośrodkach i punktach oporu opiera się cały system obrony pozycji.

§ 34
Odwody miejscowe i przeciwuderzenia.

Odwody miejscowe /batalionowe i kompanijne/ tworzą drugie rzuty, w głębi ośrodków i punktów oporu.

Są one rozmieszczone na stanowiskach obronnych w ten sposób, by mogły wziąć udział w walce ogniowej na przedpolu pozycji głównej przynajmniej swą bronią maszynową i są przeznaczone:

- do przeciwuderzeń,

- do walki wewnątrz pozycji oraz

- do miejscowych luzowań.

Odwody miejscowe wykonują przeciwuderzenia z własnej inicjatywy, lub na rozkaz dowódcy przełożonego, zwykle bez wsparcia artylerii; będą to najczęściej uderzenia, wykonane z bliskich odległości, na bliskie cele i natychmiast. Przeciwuderzenia, wykonane nawet małymi oddziałami byle w porę, gdy nieprzyjaciel nie zdążył usadowić się w zdobytym terenie, zawsze rokują powodzenie. Celem przeciwuderzeń jest przywrócenie położenia na odcinkach, w które wdarł się przeciwnik.

O ile w pozycję wedrze się piechota nieprzyjacielska z czołgami, wówczas odwody miejscowe zwalczają czołgi na miejscu, poczem w dogodnym momencie przeciwuderzają na piechotę i przywracają położenie.

Jeżeli wobec znacznej przewagi nieprzyjaciela padnie cały odcinek obrony i gdy przeciwuderzenia nie rokują powodzenia, odwody miejscowe walczą na swych stanowiskach, by przeciwnikowi zadać straty, ograniczyć jego postępy w głąb pozycji i ułatwić w ten sposób przeciwdziałanie innych własnych oddziałów.

Nie należy dążyć do wydzielania odwodów miejscowych, za każdą cenę, o ile mogłoby to spowodować nadmierne osłabienie przedniego skraju pozycji.

§ 35.
Odcinki obronne i styki.

Podział pozycji obronnej na odcinki obronne, ustala odpowiedzialność dowódców za powierzone im części pozycji oraz zapewnia współdziałanie w ramach całości ugrupowania obronnego.

BIBLIOTEKA

Odcinek obronny dywizji dzieli się zwykle na odcinki obronne pułków /piechoty dywizyjnej/ i ewentualnie bata onów, a te na odcinki batalionów i ewentualnie kompanij. Każdy dowódca na pozycji głównej ma swój odcinek obronny, za który jest odpowiedzialny.

Odcinki obronne powinny obejmować pewne, zwarte taktycznie kompleksy terenowe; w ich skład wchodzą więc ośrodki i punkty oporu oraz odstępy, istniejące między nimi /§ 33/.

Odcinki obronne należy prawidłowo i dokładnie rozgraniczyć, a obronę ich styków uregulować ze szczególną troską /§ 58/.

Styki odcinków obronnych nigdy nie mogą leżeć w słabych taktycznie miejscach terenowych.

§ 36. Ubezpieczenie pozycji.

Pozycję główną ubezpiecza się:

- przed nawiązaniem styczności z nieprzyjacielem - za pomocą linii czat /§ 37-42/, zaś

- w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem - czatami bojowymi

Linia czat.

§ 37. Zadania.

Zadaniem linii czat jest przesłonić pozycję główną przed oddziałami rozpoznawczymi nieprzyjaciela i zaalarmować jej obsadę w chwili ukazania się na jej przedpolu silniejszych oddziałów przeciwnika.

Gdy przed czatami znajdują się własne oddziały wówczas linia czat powinna zapewnić sobie utrzymanie z nimi stałej łączności i osłonić ich wycofanie się z przedpola.

W pewnych przypadkach czaty, odpowiednio wzmocnione, mogą otrzymać zadania walki celem:

a/ wygrania czasu, potrzebnego dla uzyskania gotowości bojowej pozycji głównej,

b/ wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do przebiegu przedniego skraju pozycji głównej - przez obronę pewnych punktów terenowych /§ 26 pkt "b"/ oraz

c/ rozpoznania przez walkę sił nieprzyjacielskich, podchodzących pod pozycję główną.

Zadanie czat musi być zawsze dostosowane do położenia. W razie zmiany położenia zadanie czat powinno być zmienione.

§ 38. Wybór linii czat.

Linię czat wyznacza dowódca dywizji zależnie od terenu i zadania, powierzonego czatom.

Linia czat powinna zapewniać daleki wgląd w przód i łatwe wycofanie załogi oraz utrudniać nieprzyjacielowi wgląd w pozycję główną. Zwykle wybiera się linię czat na najbliższej przesłonie terenowej, położonej jednak, o ile możności, nie dalej od pozycji, niż około 2 klm.

Gdy czaty mają zadanie walki, wówczas linia czat powinna być tak wybrana i rozbudowana, by można było na niej zorganizować obronę przeciwpancerną oraz by przedpole czat mogło być ostrzelane skutecznym ogniem artylerii; czasem dla wsparcia czat należy wysuwać poszczególne baterie lub plutony artylerii.

§ 39. Ugrupowanie.

Czaty tworzą zwykle samodzielne punkty i gniazda oporu, rozmieszczone na prawdopodobnych drogach podejścia nieprzyjaciela w rejonach, dających dobre warunki obserwacji oraz łatwość odejścia bez narażania się na zniszczenie.

Gdy czaty mają zadanie walki, pożądanym jest, poza przystosowaniem ich do samodzielnej obrony, zorganizowanie współdziałania ogniowego między punktami i gniazdami oporu linii czat.

Na linii czat organizuje się z reguły wysunięte punkty obserwacyjne artylerii.

Czaty ubezpieczają się zarówno w dzień jak i w nocy przy pomocy placówek i patroli.

§ 40. Wydzielanie czat.

Obsadę linii czat wydzielają dowódcy odcinków obronnych pułków /piechoty dywizyjnej/ w granicach swoich pasów działania, zwykle z odwodów, lub tylnych rzutów pozycji.

Obsadę linii czat, mającej zadanie walki, wyznacza dowódca dywizji zwykle ze swego odwodu.

Siła i wyposażenie czat zależą od zadania. Przy wydzielaniu czat należy być oszczędnym i strzec się rozpraszania sił.

§ 41. Wycofanie czat.

Czaty wycofują się na rozkaz swych dowódców po spełnieniu zadania. Gdy czaty mają zadanie walki, wówczas moment ich wycofania określa dowódca dywizji.

Wycofanie czat musi być zorganizowane i osłonięte ogniem artylerii i piechoty, obsadzającej pozycję główną, zwłaszcza, gdy wycofanie następuje w dzień; czasami koniecznym będzie przesłonięcie wycofania przy pomocy dymów bojowych.

Drogi odejścia czat powinny być ściśle określone i tak wybrane, by wycofanie się mogło nastąpić szybko i bez narażania wycofywanych oddziałów na straty oraz by nie utrudniało przeprowadzenia ogni z pozycji głównej.

W czasie wycofywania się czat nie powinno się ich obarczać zadaniami dodatkowymi.

§ 42. Gniazda oporu między linią czat, a pozycją główną.

Teren między linią czat, a pozycją główną może czasami nadawać się do ukrytego rozmieszczenia samodzielnych gniazd oporu, mających zaskoczyć ogniem nacierającego nieprzyjaciela, zadać mu straty lub nawet wprowadzić w błąd co do przebiegu przedniego skraju pozycji.

Oddziały wydzielone.

§ 43. Zadania.

W pewnych przypadkach, gdy chodzi o zyskanie na czasie i gdy warunki terenowe temu sprzyjają, wysuwa się przed linię czat na dalsze przedpole, zwykle na kierunki przewidzianych dróg marszu nieprzyjaciela, oddziały wydzielone z zadaniem nawiązania styczności z nieprzyjacielem, rozpoznania go przez walkę, względnie opóźnienia przy pomocy walk wstrzymujących /Rozdział IV/.

Zwykle dowódca dywizji wskaże oddziałowi wydzielonemu te przedmioty terenowe, na których ma stawić zasadniczy opór, a czasami określi również czas trwania tego oporu.

Oddziały wydzielone wysyła się na przedpole obrony tylko w przypadkach koniecznych.

§ 44. Wydzielenie.

Oddziały wydzielone wyznacza dowódca całości zwykle ze swego odwodu. Jemu też bezpośrednio te oddziały podlegają.

Siła oraz wyposażenie oddziałów wydzielonych zależą od zadania. W każdym razie siła oddziału wydzielonego nie może być mniejsza od batalionu piechoty, wzmocnionego artylerią, ruchliwymi środkami rozpoznania i łączności oraz zwykle bronią pancerną i przeciwpancerną.

§ 45. Niszczenia i zapory.

W sprzyjających warunkach terenowych nieraz będzie wskazane wykonać na dalekim przedpolu pod osłoną oddziałów wydzielonych /ewentualnie oddziałów rozpoznawczych/ niszczenia i zapory, celem utrudnienia nieprzyjacielowi poruszeń.

System tych niszczeń i zapór stanowi oparcie dla walki oddziałów, znajdujących się na przedzie, należy przy pomocy ognia utrudnić nieprzyjacielowi odbudowę zniszczeń i usuwanie zapór.

Stanowiska odwodów i artylerii.

§ 46. Rozmieszczenie.

Za pozycją główną są rozmieszczone:

a/ odwody pułkowe /§ 48/,

b/ odwody dywizyjne /§ 49/ oraz

c/ artyleria dywizyjna /§ 78-80/.

Gdy pozycja główna składa się z dwuch rzutów obronnych /§ 32/, wówczas odwody występują na szczeblu dywizyjnym.

Odwody pułkowe i dywizyjne.

§ 47. Rola odwodów.

Odwód pułkowy i dywizyjny stanowi w obronie środek czynnego działania, który przeciwnatarciem ma odzyskać utracone części pozycji głównej.

Gdy odzyskanie pozycji głównej, względnie jej części, jest niemożliwe - odwód zatrzymuje natarcie nieprzyjaciela w głębi pozycji.

Dla wykonania powyższych zadań odwody przygotowują podstawy wyjściowe do przewidywanych przeciwnatarć oraz przygotowują i obsadzają załogami bezpieczeństwa stanowiska

obronne, wybrane w głębi pozycji.

Ponadto do zadań odwodów należy:

- zabezpieczenie i osłona otwartego skrzydła dywizji /§ 59/,

- zwalczanie czołgów przeciwnika w głębi pozycji przy pomocy gniazd przeciwpancernych, uzbrojonych w organiczne działa i armatki przeciwpancerne, rozmieszczone na przypuszczalnych kierunkach natarć czołgów nieprzyjaciela w rejonie stanowisk odwodów i artylerii,

- wspieranie ogniem walki na pozycji głównej,

- przyjście z pomocą odcinkom sąsiednim, o ile na to pozwala położenie, przez wykonanie przeciwnatarć na ich korzyść, bądź przez zasilenie ich walki,

- luzowanie jednostek na pozycji głównej i ewentualnie zasilanie jej obsady siłami żywymi,

- przejście do działań zaczepnych w chwilach przełomowych, gdy nieprzyjaciel się chwieje.

§ 48. Zadania odwodów pułkowych.

Zadaniem odwodów pułkowych jest:

a/ zasilanie walki pozycji głównej ogniem części ciężkiej broni piechoty w miarę jej technicznych możliwości. Zasilenie to nie może pozbawić odwodu ciężkich karabinów maszynowych. W razie konieczności odwody pułkowe mogą wzmocnić obsadę pozycji swą siłą żywą,

b/ wykonanie przeciwnatarć w razie miejscowego wdarcia się nieprzyjaciela w pozycję główną na odcinku obronnym pułku,

c/ zatrzymanie natarcia nieprzyjacielskiego na swych stanowiskach obronnych i zapewnienie odwodom dywizyjnym dobrych warunków wykonania przeciwnatarcia, gdy pozycja główna została przełamana, a przeciwnatarcie odwodów pułkowych nie ma widoków powodzenia,

d/ zwalczanie przy pomocy gniazd przeciwpancernych i posiadanych środków tych czołgów nieprzyjacielskich, które przedarły się przez pozycję główną,

e / zabezpieczenie skrzydła odcinka pułku przed skutkami natarcia nieprzyjaciela na odcinku sąsiednim przez obronę na stanowiskach ryglowych, bądź przez wykonanie przeciwnatarcia na kierunku zagrożonym.

§ 49. Zadania odwodów dywizji.

Zadaniem odwodów dywizji jest:

a/ wykonanie przeciwnataré dla odzyskania utraconych części pozycji głównej,

b/ zatrzymanie natarcia nieprzyjacielskiego, gdy pozycja główna została ostatecznie utraconą. W tym przypadku odwody dywizyjne przechodzą do obrony w rejonach, które, ze względu na położenie, uzna dowódca dywizji za najważniejsze,

c/ osłona artylerii przed czołgami nieprzyjaciela przy pomocy gniazd przeciwpancernych, rozmieszczonych w pobliżu stanowisk artylerii oraz przy pomocy posiadanych środków walki,

d/ zabezpieczenie skrzydła i zwłaszcza stanowisk artylerii, zagrożonych niepowodzeniem na pozycji sąsiedniej.

§ 50. Znajomość pola walki, obserwacja i łączność.

Dla sprawnego wykonania zadań, powierzonych odwodom, niezbędnym jest:

- zaznajomienie się dowódców odwodów i ich podwładnych z warunkami terenowymi i organizacją odcinka obronnego,

- rozpatrzenie warunków wykonania przeciwnataré, zorganizowanie obrony stanowisk odwodów oraz rozpoznanie dróg i podejść, dogodnych dla przesuwania odwodów,

- zorganizowanie przez dowódców odwodów stałej obserwacji pola walki i skrzydeł,

wreszcie

- utrzymanie łączności z dowódcami odcinków, na których korzyść mają działać.

§ 51. Skład odwodów.

W skład odwodów wchodzi <u>głównie</u> piechota, czołgi, saperzy oraz broń przeciwpancerna /§ 53/.

Stosunek sił odwodu dywizyjnego do

pułkowego zależy od przewidywań, jakie dowódca dywizji poczynił co do sposobu ich użycia; należy jednak dążyć, by przede wszystkim silne były odwody dywizyjne; dlatego nieraz wydzielenie odwodów pułkowych trzeba będzie ograniczyć, tylko do tych odcinków, na których wkroczenie odwodów dywizyjnych jest nieprzewidziane, lub może być spóźnione.

Zachowanie odwodów w stanie całkowitej świeżości i gotowości bojowej oraz ciągłe ich odbudowywanie w czasie walki musi być stałą troską dowódców.

§ 52
Rozmieszczenie odwodów

Rozmieszczenie odwodów zarówno pułkowych, jak i dywizyjnych zależy od przewidzianych zadań oraz od terenu. Zawsze jednak możność użycia odwodów na czas oraz ukrycie ich w terenie przed obserwacją lotnictwa i działaniem artylerii nieprzyjaciela - decydują o sposobie ich rozmieszczenia.

W miarę rozwoju walki odwody przesuwa się do rejonów przewidzianego ich użycia i, zależnie od zarysowanego natarcia nieprzyjacielskiego, skupia i nastawia na najważniejsze kierunki.

Przesuwanie odwodów nadaje ugrupowaniu obronnemu cechy giętkości, o której mowa w § 5.

W obronie, organizowanej na skrzydle ugrupowania, odwody powinny być rozmieszczone za zagrożonym skrzydłem /§ 59/.

§ 53
Broń przeciwpancerna w odwodzie.

Dowódca dywizji musi mieć zawsze w odwodzie część broni przeciwpancernej, umożliwiającej mu manewrowanie sprzętem przeciwpancernym i zwalczanie czołgów tam, gdzie działanie ich jest najgroźniejsze.

Broń ta może być użytą:

- do zasilenia walki przeciwpancernej na zagrożonym odcinku obronnym pozycji głównej,

- do ubezpieczenia skrzydła lub tyłów pozycji przed działaniem czołgów oraz

- do obrony przeciwpancernej stanowisk odwodów i zwłaszcza artylerii.

W tym celu rozmieszcza się ją bądź na stanowiskach w głębi pozycji na kierunku przypuszczalnego natarcia czołgów nieprzyjacielskich, bądź w takim rejonie, skąd szybko mogłaby być rzucona na zagrożony kierunek.

§ 54. Przeciwnatarcia

Przeciwnatarcia wykonują odwody dywizyjne i pułkowe przy wsparciu innych rodzajów broni, a przede wszystkim artylerii, czołgów i ewentualnie lotnictwa.

Możność wsparcia przeciwnatarcia jak największą ilością artylerii decyduje zwykle o jego kierunku i czasie wyruszenia.

Przeciwnatarcia mają widoki powodzenia, jeżeli pozycja główna jest częściowo trzymana, a teren, w którym uderzają, nie jest opanowany, ani bezpośrednio zagrożony przez broń pancerną nieprzyjaciela.

Przeciwnatarcia powinny uderzać szybko w momencie, gdy nieprzyjaciel nie zdołał jeszcze przeorganizować swej artylerii, uporządkować oddziałów i usadowić się mocno w terenie.

Najskuteczniejszymi są przeciwnatarcia skierowane w bok nieprzyjaciela. Łączne przeciwnatarcia odwodu dywizyjnego i pułkowego /§ 75/ może zwiększyć widoki powodzenia.

Przeciwnatarcia źle przygotowane i spóźnione nie rokują powodzenia.

§ 55. Luzowanie.

Obrona, trwająca czas dłuższy, zużywa siły oddziałów; przebywanie na pozycji nawet w czasie zastoju w działaniach jest wyczerpujące. Dla utrzymania odporności obrony stosuje się luzowanie, polegające na zastąpieniu obsady pozycji głównej, oddziałami świeżymi.

Luzowanie musi być starannie przygotowane i wykonane w sposób skryty przed nieprzyjacielem. Dowódcy, części obsługi sprzętu ogniowego oraz obsada punktów obserwacyjnych i innych specjalnych urządzeń obronnych - powinni przybyć za dnia i za wczasu, aby się dokładnie zapoznać z całokształtem obrony i obowiązków, rozpoznać drogi domarszu na pozycję i ustalić sposób i kolejność luzowania.

Zmiana oddziałów nie powinna być zbyt częsta, gdyż nie zdołają one dokładnie zapoznać się z pozycją.

Luzowanie stanowi chwilę niebezpieczną; z reguły odbywa się w nocy. Dowódcy jednostek luzowanych zachowują przełożeństwo w czasie luzowania.

Należy unikać jednoczesnego luzowania piechoty i artylerii.

§ 56. Pozycja tyłowa.

W pewnych okolicznościach organizuje się pozycję tyłową w odległości, zmuszającej nieprzyjaciela do całkowitej zmiany stanowisk

artylerii.

Decyzja budowy pozycji tyłowej, ustalenie jej zarysu i sił, przeznaczonych do zorganizowania jej i zabezpieczenia należy do dowódcy operacyjnego.

Osłona skrzydeł.

§ 57. Skrzydła oparte i wolne.

Skrzydła są oparte, jeżeli broni ich bezpośrednio sąsiednia jednostka, lub osłania poważna przeszkoda naturalna.

Skrzydła są wolne, jeżeli nie mają bezpośredniego oparcia o sąsiadów, ani o poważniejszą przeszkodę naturalną.

Dowódca operacyjny zabezpiecza wolne skrzydło przez wydzielenie tam odpowiednich oddziałów /W.J. i O.W./, z którymi dowódca skrzydłowej dywizji /lub samodzielnego zgrupowania/ powinien utrzymywać ścisłą i stałą łączność.

Troska o taktyczne zabezpieczenie wolnego skrzydła, w ramach zarządzeń dowódcy operacyjnego, należy do obowiązków dowódcy dywizji /samodzielnego zgrupowania/.

Nie zwalnia to dowódców oddziałów, znajdujących się bezpośrednio na skrzydłach, od zabezpieczenia ich i rozpoznania.

§ 58. Obrona na stykach.

W obronie, w której skrzydła są oparte o sąsiadów, obowiązkiem dowódcy przełożonego jest uregulowanie obrony na stykach oraz ustalenie przezeń odpowiedzialności za dany styk.

Najpewniej zabezpiecza styk silna więź ogniowa, łącząca sąsiadujące oddziały oraz odpowiednie rozmieszczenie i użycie odwodów.

Do uregulowania obrony na stykach koniecznym jest osobiste porozumienie się zainteresowanych bezpośrednio dowódców odcinków obronnych.

§ 59. Osłona skrzydeł.

Dla zabezpieczenia wolnego skrzydła dywizji w obronie należy:

a/ stale rozpoznawać przedpole skrzydła obrony przy pomocy lotnictwa i oddziałów rozpoznawczych,

b/ uniemożliwić lub utrudnić oskrzydlenie przez trzymanie przeszkód terenowych, osłaniających skrzydło pozycji głównej, przy pomocy zgrupowań, złożonych z kawalerii lub drobnych oddziałów piechoty, wzmocnionych bronią maszynową, przeciwpancerną, saperami i ewentualnie pojedyńczymi działonami artylerii,

c/ wyrzucić nieprzyjaciela, oskrzydlającego obronę, przy pomocy odwodów, względnie zatrzymać go na miejscu, nie dopuszczając do zagrożenia rejonu stanowisk artylerii,

d/ w razie potrzeby zagiąć skrzydło pozycji głównej lub obsadzić stanowiska ryglowe.

Obejście wolnego skrzydła przez nieprzyjaciela musi się zawsze spotkać z przewidzianą przeciwakcją. W każdym razie, bez aprobaty przełożonego, nie może ono być powodem do zaniechania obrony.

§ 60. Wydzielenie sił.

Należy być oszczędnym przy wydzielaniu oddziałów do bezpośredniego ubezpieczenia skrzydła pozycji; o sile tych oddziałów rozstrzyga stopień zagrożenia i teren na skrzydle pozycji.

Gdy teren do obrony na skrzydle jest trudny - zwykle lepiej będzie ograniczyć się do dozorowania słabymi siłami zagrożonego skrzydła, a ubezpieczenie go oprzeć na działaniu odwodów, wspartych silnie artylerią oraz czołgami.

§ 61. Niszczenia i zapory.

Przy obronie dywizji na skrzydle ugrupowania należy w jak najszerszym zakresie stosować niszczenia i zapory, przygotowane i wykonane przez saperów.

Szczególny nacisk należy położyć na zapory przeciwpancerne i pamiętać, że niszczenia i zapory, nie bronione a tym bardziej nie dozorowane - tracą w dużym stopniu na swym znaczeniu.

§ 62. Niższe zgrupowania.

Pułki i bataliony piechoty występują w obronie stałej z reguły w związku dywizyjnym.

W wyjątkowych przypadkach na kierunkach drugorzędnych i w terenach, umożliwiających oparcie skrzydeł o poważne przeszkody, mogą pułki /czasami i bataliony/ piechoty

organizować obronę stałą samodzielną. W takich razach koniecznym jest wzmocnienie ich artylerią, saperami i oddziałami rozpoznawczymi.

---oOo---

P r z y g o t o w a n i e.

§ 63. Wstępna decyzja obrony.

Dowódca dywizji piechoty musi przede wszystkim postanowić, gdzie się chce bronić. Podstawą tego postanowienia jest rozkaz dowódcy operacyjnego, który zwykle określi zadanie, a czasami i wskazówki wykonawcze, siły i środki, ramy współdziałania z sąsiadami, a też poda wiadomości o nieprzyjacielu oraz niektóre wskazówki wykonawcze.

Po analizy powyższych danych i po przestudiowaniu mapy - dowódca dywizji pobiera wstępną decyzję obrony, w której nakreśla ogólny zarys pozycji głównej i sposób jej obrony w szczególności organizację pozycji i sposób użycia odwodów.

Podobnie jak dowódca dywizji - wstępną decyzję obrony pobierają również dowódcy pułków i batalionów i to bądź na podstawie mapy, bądź po pobieżnym rozpoznaniu terenu.

Wstępna decyzja obrony dowódcy dywizji jest podstawą do wydania zarządzeń, mających na celu ubezpieczenie i przygotowanie obrony.

§ 64. Ubezpieczenie pozycji.

Sposób ubezpieczenia zależy od położenia, a przede wszystkim od tego, czy obronę stałą organizuje się z dala od nieprzyjaciela, czy w styczności z nim /§ 36/.

Bez względu na położenie obowiązkiem dowódcy dywizji jest:

a/ zapewnić oddziałom bezpieczeństwo w czasie przygotowywania obrony oraz

b/ dążyć do uzyskania czasu, niezbędnego tym oddziałom do jej zorganizowania.

W tym celu dowódca obrony musi zawsze wiedzieć, co się dzieje na jego przedpolu i na skrzydłach. W jego ręku spoczywa całokształt rozpoznania i ubezpieczenia, jego troską powinno być organizowanie sprawnego przekazywania wiadomości i szybkiego ich wykorzystania.

Zależnie od wiadomości z przedpola i od sąsiadów - dowódca wydaje zarządzenia, re-

gulujące stopień gotowości oddziałów, przygotowujących obronę.

Wszelkie zarządzenia dowódcy dywizji, mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa pozycji /wysłania oddziałów wydzielonych na przedpole, osłona skrzydeł, wystawienie linii czat, określenie stopnia gotowości oddziałów/, nie zwalniają dowódców, znajdujących się na pozycji głównej, od bezpośredniego i stałego ubezpieczenia się i rozpoznawania.

§ 65. Rozpoznanie pozycji.

Rozpoznanie terenu zezwoli dowódcy dywizji /pułku, batalionu/ na powzięcie decyzji ostatecznej i uregulowanie obrony w szczegółach.

Rozpoznanie powinno być przeprowadzone planowo: powinni w nim wziąć udział dowódcy broni /szczególnie artylerii i saperów/. Pożądanym jest zaczynanie rozpoznania terenu od przedpola, zwłaszcza z punktów obserwacyjnych, które znajdą się w posiadaniu nieprzyjaciela.

Sposób rozpoznania zależy od położenia. Czas trwania rozpoznania nie może w żadnym wypadku opóźnić gotowości obronnej pozycji.

Jeżeli położenie nie pozwala, co często może mieć miejsce, - dowódca dywizji wydaje podwładnym rozkazy obrony na podstawie wstępnej decyzji, po czym, w miarę możności, wspólnie z dowódcami broni przeprowadza ogólne rozpoznanie terenu z dogodnych punktów obserwacyjnych. Szczegóły obrony reguluje dowódca dywizji w trakcie organizowania pozycji - zależnie od położenia.

Dowódcy podwładni, po pobraniu decyzji wstępnej /§ 63/, rozmieszczają swe oddziały na pozycji i jednocześnie przeprowadzają szczegółowe rozpoznanie terenu.

Jeżeli położenie pozwala, dowódca dywizji przeprowadza rozpoznanie terenu przed wydaniem rozkazu obrony. Z decyzją swą dowódca obrony zapoznaje podwładnych w terenie, podając równocześnie termin, w jakim pozycja ma być obsadzona i /lub/ rozpoczęte prace terenowe.

Po otrzymaniu zadań dowódcy podwładni przystępują do szczegółowego rozpoznania przydzielonego im terenu. Powinno ono objąć cały teren obrony, łącznie z bliskim i dalekim przedpolem.

Przy przekazywaniu decyzji obrony

dowódcom niższym nieraz będzie rzeczą konieczną podanie im z góry czasu, w jakim mają przeprowadzić rozpoznanie, by nie opóźnić rozpoczęcia umocnień obronnych.

§ 66.
Wybór pozycji.

Zdala od nieprzyjaciela dowódca dywizji będzie mógł zwykle dokonać swobodnie wyboru pozycji głównej, zwłaszcza jej przedniego skraju. Pamiętać należy, że w praktyce trudno będzie znaleźć pozycję, któraby odpowiadała wszystkim wymaganiom /§ 25/; dlatego przy wyborze pozycji głównej zwraca się przede wszystkim uwagę na dobre warunki działania artylerii /punkty obserwacyjne/ i na wymagania obrony przeciwpancernej.

Gdy obronę organizuje się w styczności z nieprzyjacielem, wówczas swoboda wyboru pozycji będzie bardzo ograniczoną. W tym przypadku może być wskazane przesunięcie przedniego skraju pozycji w głąb terenu obronnego, aby w ten sposób zmylić nieprzyjaciela i nie organizować skraju pozycji w bezpośredniej z nim styczności.

Niekiedy może okazać się koniecznym odebranie nieprzyjacielowi punktów terenowych, dających lepsze warunki zorganizowania obrony.

§ 67.
Decyzja dowódcy dyw. do obrony.

W decyzji do obrony dowódca dywizji powinien:

a/ podać myśl przewodnią obrony, a w niej określić, gdzie będzie skupiony główny wysiłek obrony pozycji i na czym polegać będzie rola odwodów;

b/ określić przebieg przedniego skraju pozycji głównej i linii czat oraz ustalić sposób obserwacji dalekiego przedpola;

c/ podzielić pozycję główną na odcinki obronne pułkowe /dowódcy piechoty dywizyjnej/, wyznaczyć ich dowódców oraz ustalić siły piechoty, przeznaczone do obrony, siłę artylerii wspierającej i wyposażenie w broń pomocniczą;

d/ dać zadania dowódcom odcinków obronnych i czatom i uregulować wyraźnie sposób obrony skrzydeł, zwłaszcza nie opartych, jak również styków między odcinkami;

e/ wskazać przedmioty terenowe ważne taktycznie, które powinny być trzy-

mane najsilniej i na których ma się oprzeć całość obrony dywizji;

f/ wskazać rejon stanowisk obronnych odwodów pułkowych, względnie narys drugiego rzutu pozycji głównej;

g/ dać zadania artylerii i odwodom dywizyjnym, wskazując ogólne rejony rozmieszczenia odwodów i przewidywane sposoby ich użycia;

h/ dać wytyczne do zorganizowania obrony przeciwpancernej; określić sposób skanalizowania ruchu czołgów nieprzyjacielskich na przedpolu i w głębi pozycji; podać ogólnie rejony rozmieszczenia broni przeciwpancernej na pozycji głównej i w rejonie stanowisk odwodów i artylerii;

i/ ponadto dać wytyczne do zorganizowania obrony przeciwlotniczej i obrony przeciwgazowej, do wykonania umocnień polowych /§ 70/ na przedpolu i w głębi pozycji, oraz ustalić własne miejsce postoju i punkt /y/ obserwacyjny /e/ i wydać zarządzenie, dotyczące łączności /§ 81/.

§ 68. Decyzja dowódcy pułku /piech. dyw./ do obrony.

Dla zorganizowania obrony dowódca pułku /piechoty dywizyjnej/ powinien:

a/ podać myśl przewodnią obrony i określić system ogni i rejon odwodów,

b/ określić dokładnie przebieg przedniego skraju pozycji głównej oraz linii czat,

c/ przydzielić batalionom odcinki obronne, określić im zadania, wskazując ośrodki /i ewentualnie punkty/ oporu, na których ma się oprzeć obrona odcinka oraz uregulować sposób powiązania ogniem styków między odcinkami,

d/ uregulować współpracę artylerii bezpośredniego wsparcia, dać jej zadania wsparcia i osłony wycofania czat, oraz ustalić gdzie i jakie ognie ma artyleria przygotować na dalszym przedpolu, gdzie ma wykonać ognie zaporowe i jak mają być wsparte przewidziane przeciwnatarcia i walka wewnątrz pozycji,

e/ rozmieścić odwody, przewidzieć sposób ich użycia oraz wskazać im rejon stanowisk obronnych,

f/ zorganizować obronę przeciwpancerną; podać rejony rozmieszczenia gniazd przeciwpancernych na pozycji głównej i w rejonie odwodów pułkowych oraz zapór przeciwpan-

cernych na przedpolu i w głębi pozycji,

g/ zorganizować obronę przeciwlotniczą i przeciwgazową /§ 92 - 94/,

h/ zorganizować wykonanie umocnień polowych na przedpolu, na pozycji głównej i w rejonie stanowisk odwodów /§ 70/,

i/ ustalić własne miejsce postoju, punkt /y/ obserwacyjny /e/ i wydać zarządzenie, dotyczące łączności /§ 81/.

§ 69. Zajmowanie stanowisk.

Zawsze należy organizować obronę skrycie. Gdy tylko to jest możliwe - stanowiska obsadzić w nocy.

W położeniu, w którym istnieje możliwość nieprzyjacielskiego uderzenia, - pozycję główną obsadza się odrazu w gotowości do walki, zaś szczegóły reguluje się w miarę czasu i możności.

Obowiązkiem każdego dowódcy jest ubezpieczyć zajmowanie stanowisk przede wszystkim przed obserwacją i zagrożeniem z powietrza oraz przed bronią pancerną.

Zwykle w początkach organizacji obrony pozycję główną obsadza się silniej; z czasem obsadę tę zmniejsza się w miarę wykonywania umocnień.

§ 70. Umocnienia polowe i niszczenia.

Dowódca dywizji i podlegli dowódcy wydają możliwie wcześnie zarządzenia, dotyczące umocnień polowych i niszczeń /§ 67,68/. Zarządzenia te, ściśle złączone z myślą przewodnią obrony /§ 15/, regulują:

- rodzaje robót, które mają być wykonane na przedpolu, na skrzydłach oraz na pozycji głównej i w jej głębi,

- podział sił technicznych /saperów i pionierów/ i roboczych oraz materiałów i środków,

- czas, w jakim mają być ukończone poszczególne roboty oraz odpowiedzialność dowódców za ich wykonanie.

Szczególną uwagę należy zwrócić na główne kierunki zagrożenia, na skrzydła i styki.

Wykonanie i kolejność poszczególnych umocnień polowych powinny być zawsze rozplanowane zależnie od położenia i czasu, od posiadanych sił i środków, wreszcie od terenu, warunków atmosferycznych i t.d.

Przy doraźnie zorganizowanej obronie

należy w pierwszej kolejności i możliwie szybko, bez straty czasu na przygotowawcze czynności, wykonać następujące roboty:

- stanowiska broni przeciwpancernej i maszynowej, punkty obserwacyjne i pomierzenie odległości, stanowiska dowódców i ośrodki łączności, przeszkody i oczyszczenie przedpola oraz usunięcie z pozycji przedmiotów, ułatwiających nieprzyjacielowi orientację.

Położenie zwykle będzie wymagać równoczesnego wykonania tych robót. Dlatego też oddziały powinny być szkolone w szybkim organizowaniu i umacnianiu pozycji.

Następnie przystępuje się do budowy i umocnienia pozostałych stanowisk ogniowych najkonieczniejszych rowów łącznikowych, do wykonania niszczeń na przedpolu czat, do budowy stanowisk ogniowych odwodów i przysposobienia terenu do przewidzianych przeciwataré, rozbudowy przeszkód, budowy schronisk i ewentualnie przystosowania do ruchu dróg zaopatrzenia i ewakuacji.

Łącznie z umocnieniami rzeczywistymi należy równocześnie wykonać umocnienia pozorne tak, by od strony nieprzyjaciela pozycja główna miała wygląd jednolity i zwarty.

W miarę przedłużenia się obrony urządzenia obronne stają się coraz potężniejsze.

Maskowanie musi być rozpoczęte odrazu i wykonywane w toku urządzenia pozycji. Pożądanym jest kontrolowanie jakości maskowania i widoczności umocnień przez fotografię i obserwację lotniczą.

Jeżeli tylko położenie na to pozwala, należy wykonywanie głównych robót terenowych przenieść na noc.

§ 71. Rozkazodawstwo.

Dowódca dywizji /pułku/ przekazuje podwładnym decyzję obrony zwykle ustnie, o ile możności w terenie - następnie zaś potwierdza i uzupełnia ją rozkazem operacyjnym /bojowym/ wraz ze szkicem organizacji obrony i ewentualnie rozkazem umocnień.

Gdy obronę organizuje się z dala od nieprzyjaciela, sztab opracowuje dla własnego użytku plan obrony dywizji, w którym:

- ujmuje przewidywania dowódcy, dotyczące nieprzyjaciela /czas nawiązania styczności z pozycją, kierunek i siły jego uderzenia/, ubezpieczenia i rozpoznania oraz ugrupowania oddziałów na pozycji i sposobu użycia odwodów przed i w czasie walki i
- rozpracowuje szczegółowy plan wyko-

nania robót technicznych na pozycji, wyposażenia jej i zaopatrywania oraz ewakuacji przed walką i czyni ogólne przewidywania co do rozbudowy pozycji i systemu zaopatrywania i ewakuacji w czasie walki.

-----oOo-----

W y k o n a n i e.

§ 72. Działania rozpoznawcze.

Wysunięte na przedpole oddziały rozpoznawcze, a w pewnych przypadkach i oddziały wydzielone /§ 43/, rozpoznają siły przeciwnika.

Pod naporem nieprzyjaciela oddziały te wycofują się za linię czat, która przejmuje ich zadania.

Rozpoznanie prowadzi się nieustannie we wszystkich okresach walki obronnej. W nocy należy wzmóc działalność rozpoznawczą, gdyż zwykle pod osłoną ciemności nieprzyjaciel przygotowuje natarcie. W przerwach walki obowiązuje obronę pilne patrolowanie, obserwacja i wykonywanie wypadów. Najcenniejszych wiadomości mogą dostarczyć jeńcy.

Lotnictwo oraz balony na uwięzi uzupełniają rozpoznanie naziemne, obejmując swym działaniem również i tyły przeciwnika /rozmieszczenie oddziałów, przegrupowania, śledzenie poruszeń broni pancernej, ruch na drogach/.

W zdobywaniu wiadomości o nieprzyjacielu ważną rolę odgrywa obserwacja poszczególnych broni, zwłaszcza artylerii i piechoty, organizowana i wykonywana stale przez wszystkie szczeble dowodzenia. Jest rzeczą konieczną, by wiadomości, zdobyte przez obserwację, były wymieniane między poszczególnymi broniami, zwłaszcza między piechotą i artylerią.

§ 73. Walka na przedpolu w czasie zbliżania się nieprzyjaciela.

Zależnie od myśli przewodniej walki obronnej, oraz posiadanych zapasów amunicji artyleria wykonuje napady ogniowe już na dalekim przedpolu, starając się zaskoczyć nieprzyjaciela w kolumnach i opóźnić jego marsz a następnie rozpoczyna jak najwcześniej zwalczanie jego bateryj oraz ostrzeliwuje miejsca zbiórek jego oddziałów.

W miarę zbliżania się przeciwnika zaczyna stopniowo działać daleki ogień

ciężkiej broni piechoty z linii czat i ewentualnie z głębi pozycji głównej, przy czym ognie dalekie wykonuje się tylko na te cele, których ostrzelanie opłaca się oraz w ten sposób, by nieprzyjaciela wprowadzić w błąd co do siły ogniowej obrony i rozmieszczenia jej źródeł.

Niekiedy, gdy położenie tego wymaga /§ 30/, wykonanie ogni dalekich może być ograniczone, a nawet zupełnie zaniechane.

Jeżeli czaty otrzymały zadanie stawiania oporu na miejscu, wówczas walka na linii czat nosi cechy zbliżone do walki o pozycję główną, by w następstwie tego zmusić nieprzyjaciela do organizowania nowego natarcia na pozycję główną.

W takim przypadku określenie momentu wycofania się czat wymaga specjalnego rozkazu dowódcy całości /§ 41/.

§ 74. Walka na pozycji głównej.

W okresie przygotowywania natarcia przez nieprzyjaciela, artyleria obrony zwalcza artylerię przeciwnika oraz wykonuje ognie zapobiegawcze na podstawy wyjściowe czołgów i piechoty nieprzyjacielskiej celem zdezorganizowania natarcia nieprzyjaciela.

Z chwilą wyruszenia natarcia zaczyna działać cała artyleria i ciężka broń piechoty z pozycji głównej wedle ułożonego planu ogni, by łącznie z piechotą zwalczać przede wszystkim piechotę nieprzyjaciela; broń przeciwpancerna zwalcza czołgi nieprzyjaciela. Gdy w czasie natarcia artyleria ma warunki do zadania czołgom nieprzyjacielskim poważniejszych strat, wówczas obowiązkiem jej jest zwalczać przede wszystkim te czołgi; takie korzystne warunki mogą się wytworzyć, gdy czołgi wyruszają do natarcia, przekraczają przeszkody przeciwpancerne i wyraźne linie terenowe, oraz gdy przechodzą przez linię swej piechoty i strefę ogni zaporowych. Nieraz korzystnym będzie zadymić przedpole, by utrudnić czołgom natarcie.

Największy wysiłek ogniowy obrońcy musi skupić się na najbliższym przedpolu pozycji; jest rzeczą pierwszorzędnej wagi, by w walce na tym przedpolu, w momencie decydującym dla obrony, gdy nieprzyjaciel znajdzie się na najbliższych odległościach, nie brakło ani jednego ciężkiego karabinu maszynowego przeznaczonego do wykonania ogni bocznych i ogni przeciwszturmowych. Dlatego wykonywanie ogni na dalsze odległości przez ciężkie karabiny maszynowe, rozmieszczone na przednim skraju pozycji, będzie często ograniczone lub

nawet wzbronione.

Gdy nieprzyjaciel dotrze na odległość szturmową, artyleria wykonuje ognie zaporowe, po czym przenosi swój ogień na tylne rzuty przeciwnika, aby nie razić własnych oddziałów i by powstrzymać dopływ dalszych rzutów piechoty nieprzyjaciela.

W bliskim ogniu ma się załamać natarcie nieprzyjaciela.

§ 75. Walka wewnątrz pozycji.

Każde wtargnięcie nieprzyjaciela w przedni skraj pozycji głównej powinno być natychmiast likwidowane przeciwuderzeniami odwodów miejscowych, wspartych ogniami piechoty i, o ile możności, artylerii bezpośredniego wsparcia.

Wdzierające się w pozycję czołgi nieprzyjacielskie powinna piechota niszczyć z bliskich odległości wszelkimi posiadanymi do tego celu środkami, po czym swymi ogniami przykuć do ziemi piechotę nieprzyjaciela, idącą za czołgami i oddzielić w ten sposób od czołgów, zaś w razie wtargnięcia jej w pozycję, przeciwuderzeniem przywrócić położenie; w tym czasie artyleria odcina ogniem dalsze rzuty szturmującej piechoty przeciwnika. Broń przeciwpancerna wzmocniona ewentualnie pojedyńczymi działami artylerii lekkiej, zwalcza czołgi, które wdarły się w pozycję.

Przy poważniejszym przełamaniu przedniego skraju pozycji głównej, odwody miejscowe, wsparte artylerią, podejmują walkę wewnątrz pozycji obroną swych stanowisk. W tym okresie obowiązkiem każdego jest walczyć na miejscu do ostatka choćby w otoczeniu, by - przez zadawanie strat i dezorganizowanie natarcia - ograniczyć postępy nieprzyjaciela w głąb pozycji.

Szczególnie ważnym w walce wewnątrz pozycji jest utrzymanie w swym posiadaniu ważnych taktycznie ośrodków i punktów oporu, zdolnych do obrony ze wszech stron; ułatwią one zorganizowanie i wykonanie przeciwdziałania odwodów pułkowych i dywizyjnych /§§ 47-49/ celem przywrócenia położenia. Gdy położenie nie pozwala na wykonanie przeciwnatarcia - odwody pułkowe podejmują dalszą walkę wewnątrz pozycji na swych stanowiskach obronnych, by tam zatrzymać nieprzyjaciela i ułatwić przeciwdziałanie odwodom dywizyjnym.

W walkach na pozycji głównej dowódca dywizji decyduje o sposobie użycia odwodów dywizyjnych, a w razie potrzeby i odwodów pułkowych. Jego rzeczą jest nie dopuścić, by przeciwnatarcia pułkowe i dywizyjne kolejno się załamywały i doprowadzały do zniszczenia odwodów.

Gdy, ze względu na wytworzoną sytuację, dowódca dywizji zrezygnował z wykonania przeciwnatarcia, lub gdy nie dało ono rezultatów - wówczas przesuwa on obronę w głąb pozycji zazwyczaj na stanowiska obronne odwodów. W tym przypadku jest pożądanym, by oddziały wytrwały do wieczora i by przegrupowanie ich na nowe stanowiska obronne odbyło się pod osłoną nocy.

§ 76. Działania nocne.

W nocy należy się liczyć z możliwością zaskoczenia przez nieprzyjaciela i dlatego ciągle trzeba czuwać rozpoznaniem i podsłuchem zorganizować ognie zaporowe, wzmocnić obsadę przedniego skraju pozycji, a niejednokrotnie i linii czat oraz podciągnąć bliżej odwody.

Gdy nieprzyjaciel uderzy, obrona automatycznie otwiera przygotowane ognie, ześrodkowane głównie na bliskie przedpole; każde wtargnięcie nieprzyjaciela w pozycję powinno być natychmiast odrzucone przeciwuderzeniem odwodów miejscowych w walce wręcz. Wykonanie przeciwnatarć w nocy napotyka zwykle na trudności, stąd przy poważniejszym przełamaniu pozycji nieraz lepiej będzie poczekać z wprowadzeniem do walki odwodów pułkowych, a zwłaszcza dywizyjnych, aż do wyjaśnienia położenia.

Noc jest najodpowiedniejszą porą do przegrupowań oddziałów, wzmocnienia urządzeń obronnych, wykonania wypadów /na czołgi nieprzyjaciela, dla pokrzyżowania i rozpoznania zamiarów przeciwnika, dla odebrania utraconych punktów terenowych i t.p./. Wypady zarządza z reguły dowódca dywizji.

<u>We wszelkich zarządzeniach do działań nocnych należy się liczyć ze stanem fizycznym i moralnym oddziałów.</u>

------oOo------

Użycie różnych broni

Piechota.

§ 77. Zadanie.

Piechota dźwiga na sobie główny ciężar przygotowania i wykonania obrony /§§ 63-76/; od jej wartości duchowych zależy wynik walki.

Zadaniem piechoty jest załamać ogniem natarcia nieprzyjaciela na przedpolu pozycji, zaś w razie wdarcia się przeciwnika - wyrzucić go uderzeniem lub ograniczyć jego postępy w głębi.

W walce obronnej piechota musi być opanowana żądzą zadania nieprzyjacielowi jak największych strat i wytrwania na miejscu.

Piechota broni swych stanowisk z uporem bez względu na położenie nawet wówczas, gdy jest otoczona.

Artyleria

§ 78. Zadania.

Zadaniem artylerii dywizyjnej jest:

a/ stworzenie łącznie z piechotą głównej zapory ogniowej /§ 28/ przez wykonanie głębokich i potężnych ześrodkowań ogniowych przed najbardziej zagrożone odcinki pozycji. W głównej zaporze ogniowej powinna wziąć udział cała artyleria dywizyjna,

b/ udział, możliwie jak największą ilością bateryj w zaporach wewnętrznych pozycji głównej i wsparcie przeciwnatarć oraz, o ile to możliwe, - przeciwuderzeń,

c/ wykonanie ognia na dalekim przedpolu:

- wzbraniających przy pomocy poszczególnych bateryj /wysuwanych czasami do przodu/ celem opóźniania zbliżenia nieprzyjaciela pod pozycję i

- zapobiegawczych celem zwalczania czołgów i piechoty przeciwnika w czasie gromadzenia się ich na podstawach wyjściowych.

W okresie przygotowywania się nieprzyjaciela do natarcia, artyleria jest czynnikiem zaskoczenia i aktywności ze strony obrońcy; jej nagłe i głębokie ześrodkowania ogniowe krzyżują plany nieprzyjaciela, utrudniają przygotowanie i wykonanie natarcia i oczyszczają przedpole.

Ponadto zadaniem artylerii jest:

a/ wsparcie linii czat i ewentualnie wysuniętych przed nie oddziałów wydzielonych oraz osłona ich wycofania;

b/ zwalczanie od samego początku artylerii przeciwnika, a w przypadku, gdy to jest niemożliwe lub w skutkach niedostateczne, zadymianie nieprzyjacielskich punktów obserwacyjnych i obezwładnienie szczególnie groźnych bateryj nieprzyjaciela;

c/ walka z czołgami na przedpolu pozycji, gdy warunki sprzyjają /§ 74/. Wewnątrz pozycji artyleria zwalcza czołgi z bliska wtedy, gdy bezpośrednio zagrożą jej stanowiskom. Do tej walki musi być artyleria zawsze przygotowana przez wybór odpowiednich stanowisk /§ 80/.

Poza tym artyleria powinna niszczyć czołgi we wszystkich okresach walki, w których

nie zwalcza piechoty nieprzyjacielskiej.

Czasami może być koniecznym wzmocnienie broni przeciwpancernej piechoty pojedyńczymi działami artylerii dywizyjnej.

Udział w głównej zaporze ogniowej jest najważniejszym zadaniem artylerii dywizyjnej. Zadanie to oraz zapasy posiadanej amunicji decydują o tym, w jakim zakresie artyleria jest w stanie wykonać inne zadania. Dowódca dywizji przy udziale dowódcy artylerii określa zawsze z góry przydział amunicji, niezbędnej do wykonania poszczególnych zadań.

§ 79
Rozdział artylerii.

Artyleria dywizyjna w obronie stałej tworzy:

a/ grupy bezpośredniego wsparcia, związane z odcinkami obronnymi pułków /piechoty dywizyjnej/ i

b/ grupę ogólnego działania.

Zasadą rozdziału artylerii dywizyjnej na grupy powinna być dążność do stworzenia tak silnej grupy ogólnego działania, by ogniem jej mógł dowódca obrony wywrzeć zasadniczy wpływ na walkę na głównym kierunku natarcia nieprzyjacielskiego. Siła grupy ogólnego działania zależy od szerokości frontu obronnego dywizji. Im węższy front, tym większa grupa ogólnego działania

Siła grupy bezpośredniego wsparcia nie powinna być mniejszą, niż jedna bateria na batalion, znajdujący się na pozycji głównej.

Równomierny rozdział artylerii na cały odcinek obronny jest równoznaczny z rozproszeniem sił.

Centralizacja dowodzenia artylerią umożliwi jej dowódcy skupienie jak najwięcej ogni na odcinku, wskazanym przez dowódcę obrony.

§ 80.
Rozmieszczenie artylerii.

Rozmieszczając artylerię, należy dążyć do tego, by z zajętych stanowisk mogła ona wykonać przede wszystkim swe główne zadanie, tj. wziąć udział w głównej zaporze ogniowej, a następnie by była w stanie przynajmniej częścią swych sił wesprzeć walkę wewnątrz pozycji i na jej dalszym przedpolu.

Wymaga to rozmieszczenia artylerii w głąb.

Stanowiska bateryj powinny być zamaskowane przed obserwacją lotniczą, znaj-

dować się w rejonach, utrudniających dostęp czołgom i przygotowane do samoobrony. Specjalne stanowiska dla zwalczania czołgów ogniem na wprost powinny być zawczasu przygotowane.

Prócz stanowisk zasadniczych, należy przygotować stanowiska zapasowe bateryj na przypadek niszczącego ognia nieprzyjacielskiego, okolicznościowe dla wykonania zadań szczególnych oraz pozorne celem mylenia nieprzyjaciela. Należy również przygotować zapasowe punkty obserwacyjne, celem zapewnienia obronie ciągłego i skutecznego wsparcia artyleryjskiego na przypadek zniszczenia lub zadymienia właściwych punktów obserwacyjnych,- wreszcie punkty obserwacyjne w głębi pozycji dla wykonania ogni wewnątrz i na tyłach pozycji głównej.

Łączność.

Ogólnie.

§ 81. Zadania i wytyczne organizacji i funkcjonowania.

Łączność w obronie stałej musi działać bez przerwy i niezawodnie przez cały czas walki, nawet w razie wtargnięcia nieprzyjaciela w głąb pozycji głównej. W szczególności ma ona być tak zorganizowaną, by umożliwiała:

a/ szybki napływ wiadomości z przedpola i ze skrzydeł obrony,

b/ jednolite kierownictwo walką ogniową na odcinku dywizji,

c/ wkroczenie na czas odwodów.

Z tych względów sieć łączności musi być dostatecznie gęsta oraz rozbudowana w głąb i wszerz. W ramach tej sieci mają być użyte wszystkie rozporządzalne środki łączności, zazębiając się wzajemnie i uzupełniając w ośrodkach łączności, rozmieszczonych w punktach taktycznie silnych, dobrze zamaskowanych oraz należycie zabezpieczonych przed działaniem ognia artylerii, broni pancernej i lotnictwa.

Organizacja.

Podstawą organizacji łączności w obronie stałej jest "Plan organizacji łączności, opracowany przez dowódcę łączności dywizji na podstawie wytycznych szefa sztabu dywi-

zji x/ oraz zarządzeń technicznych wyższego dowódcy łączności.

Opracowanie planu powinno być poprzedzone szczegółowym rozpoznaniem odcinka dywizji.

Przy realizacji planu łączności należy uwzględnić w pierwszej kolejności połączenia najpilniejsze pod względem taktycznym w danym położeniu. Zazwyczaj będą to połączenia dla potrzeb dowodzenia, po czym idą połączenia dla potrzeb obserwacji i ognia i wreszcie połączenia dla celów zaopatrzenia i ewakuacji

Większość oddziałów i środków łączności należy użyć na pozycji głównej. Trzeba jednak pamiętać również o zapewnieniu dobrych połączeń z oddziałami wysuniętymi na przedpole obrony, z linią czat i z sąsiadami oraz należy zachować niezbędne odwody oddziałów i środków łączności na przypadek przeciwnataré i przegrupowań.

Sieć telefoniczna.

W obronie stałej sieć telefoniczna stanowi kościec systemu łączności; na pozycji głównej musi ona zapewnić połączenia nie tylko bezpośrednie, lecz również drogami okrężnymi. Dlatego buduje się ją w kształcie siatki, złożonej z linij rokadowych i dofrontowych, przy czym czołowa rokada przebiegu, ze względu na podsłuch nieprzyjacielski, dopiero na wysokości dowództw odcinków obronnych pułków, zaś linie dofrontowe powinny sięgać do kompanij, obsadzających przedni skraj pozycji głównej. Należy również zawczasu wybudować linie telefoniczne wzdłuż przewidywanych kierunków przeciwnataré.

Połączenia telefoniczne do linij czat i do oddziałów wysuniętych na przedpolu obrony należy budować z zasady wzdłuż przewidywanych dróg wycofania tych oddziałów.

Dla zabezpieczenia linij telefonicznych przed działaniem ognia artyleryjskiego i uszkodzeniami ze strony broni pancernej należy prowadzić je w terenach pokrytych, w otwartych zaś budować w rowach strzeleckich lub rowkach kablowych. Dotyczy to zwłaszcza połączeń telefonicznych artylerii w pobliżu jej punktów obserwacyjnych i stanowisk ogniowych.

---

x/ Szef sztabu dywizji jest odpowiedzialny za organizację i funkcjonowanie całokształtu łączności.

Ogólna sieć telefoniczna dzieli się zasadniczo na sieć dowodzenia /połączenia dowództw między sobą i do punktów obserwacyjnych oraz połączenia do służb/ i sieć ognia /połączenia artylerii oraz połączenia do zgrupowań ciężkich broni piechoty/. Rozbudowuje się ją planowo i stopniowo, przy czym w miarę zagęszczania się sieci, można przeznaczyć pewne linie do celów specjalnych, jak łączność obrony przeciwlotniczej i obrony przeciwpancernej oraz łączność z organami służb.

Kompania telefoniczna dywizji buduje połączenia telefoniczne z miejsca postoju dowódcy dywizji do:

- punktów obserwacyjnych dowódcy dywizji i dowódcy artylerii dywizyjnej;
- dowódców odcinków obrony oraz między nimi;
- zgrupowań artylerii /dla dowódcy artylerii dywizyjnej/;
- dowódcy odwodu dywizji;
- oddziałów wysuniętych na przedpole i skrzydło obrony;
- jednostek lotnictwa przydzielonego i do innych broni współdziałających;
- do zgrupowań służb dywizji.

Linie telefoniczne do sąsiednich wielkich jednostek buduje się stosownie do zarządzeń dowództwa przełożonego, a w braku zarządzeń - do prawego sąsiada. Połączenia telefoniczne z dowództwem przełożonym są organizowane z zasady staraniem tego dowództwa.

Sieć telefoniczna odcinka obronnego pułku piechoty jest budowana własnymi środkami piechoty aż do kompanij, obsadzających przedni skraj pozycji głównej i do linii czat włącznie. Ponadto piechota dubluje połączenia telefoniczne wybudowane do niej przez artylerię bezpośredniego wsparcia, prowadząc je w miarę możności innymi drogami. Jedynie połączenia telefoniczne między pułkami powinny być zapewnione środkami dywizji.

Sieć telefoniczna w obrębie zgrupowań artylerii, między sąsiednimi zgrupowaniami oraz do wspieranej piechoty jest wykonywana środkami artylerii. Natomiast połączenia telefoniczne między zgrupowaniami artylerii i dowódcą artylerii dywizyjnej - są budowane środkami dywizji.

Sieć radiowa.

W obronie stałej, obok sieci telefo-

nicznej, na pierwszy plan wysuwa się sieć radiowa. Radio może oddać szczególnie cenne usługi:

a/ dla łączności oddziałów wysuniętych na przedpole i skrzydło z dowódcą dywizji,

b/ dla łączności lotnictwa z oddziałami naziemnymi,

c/ dla współpracy artylerii i broni pancernej z piechotą,

d/ dla łączności z ośrodkami, lub punktami oporu pozycji głównej, odciętymi w czasie walki.

Podsłuch nieprzyjacielski zmusza do ograniczenia korespondencji radiowej na pozycji głównej, lub nawet do całkowitego jej zaniechania, zwłaszcza przed walką. Natomiast radiostacje oddziałów wysuniętych na przedpole i radiostacje lotnictwa mogą pracować bez ograniczeń; dotyczy to również radiostacyj artylerii, wykonującej ognie ze stanowisk wysuniętych.

Inne środki łączności.

Pozostałe środki łączności /sygnalizacja świetlna, rakiety, pociski meldunkowe, środki akustyczne, gońcy, psy meldunkowe i gołębie pocztowe/ mają charakter pomocniczy. Zazwyczaj uzupełniają one jedynie i podwajają łączność telefoniczną i radiową, powinny być jednak w stałej gotowości do zastąpienia telefonu i radia, gdyby środki te zawiodły.

W obronie stałej należy starannie przygotować łączność dla alarmu bojowego, pancernego, lotniczego i gazowego oraz do wywołania ogni zaporowych artylerii, wykorzystując w tym celu dla alarmu - przede wszystkim dźwiękowe środki łączności, zaś dla wywołania ogni - rakiety. Szczególną uwagę należy zwrócić na alarmowanie w porze nocnej.

Trzeba jednak pamiętać, że sygnały alarmu spełnią tylko wtedy swe zadanie, gdy będą wyraźne, różniące się między sobą i znane przez całą obsadę odcinka obrony.

Podsłuch i ochrona tajemnicy.

W celu możliwie wczesnego zebrania wiadomości o nieprzyjacielu, powinien obrońca zawczasu prowadzić stały podsłuch radiowy, po nawiązaniu zaś styczności - również podsłuch telefoniczny.

Dla zachowania w tajemnicy własnego ugrupowania, należy posługiwać się oględnie posiadanymi środkami łączności, ograniczając

ich użycie do rzeczywistych potrzeb i zwracając szczególną uwagę na przestrzeganie dyscypliny w korespondencji oraz na staranne maskowanie środków i urządzeń łączności.

Ze względu na możliwość przejęcia rozmów telefonicznych przez nieprzyjaciela, pożądanym jest oddzielenie, poczynając od szczebla pułku piechoty, sieci telefonicznej, biegnącej ku przodowi /sieć bojowa/, od sieci, biegnącej ku tyłowi i do sąsiadów.

S a p e r z y.

§ 82. Zadania i wytyczne użycia

W obronie stałej saperom przypada główna rola przy organizowaniu i wykonaniu robót technicznych: umocnień i niszczeń /§§ 15 i 70/.

Saperów należy użyć przede wszystkim do urządzania pozycji głównej, a specjalnie do wzmocnienia systemu obrony przeciwpancernej na przedpolu i w głębi pozycji, budowy miejsc postoju i punktów obserwacyjnych dowództw oraz komunikacji wewnątrz pozycji.

Jeżeli dywizja działa na skrzydle, wówczas należy użyć saperów przede wszystkim do wykonania niszczeń i zapór przeciwpancernych na otwartym skrzydle pozycji.

W przypadkach, w których chodzi o zysk na czasie i gdy warunki terenowe sprzyjają, używa się saperów do wykonania niszczeń i zapór przeciwpancernych na przedpolu obrony.

Dla osłony prac saperów na przedpolu lub skrzydle obrony czasami będzie koniecznym wydzielenie specjalnych oddziałów.

Saperzy będą wykonywali ponadto roboty, wymagające specjalistów, jak maskowanie szczególnie ważnych urządzeń obronnych, wykonywanie niszczeń i zalewów, zakładanie pól minowych oraz budowa schronów przeciwgazowych.

Jest zawsze rzeczą pożądaną powierzyć dowódcy saperów dywizyjnych przygotowanie i dostarczenie oddziałom całego sprzętu i materiału do umocnień. W tym celu powinien on otrzymać do pomocy oddziały robocze z innych broni i środki przewozowe.

Z chwilą rozpoczęcia walki saperzy powinni być ściągnięci do odwodu i użyci do współdziałania z przeciwnatarciami, do rozbudowywania pozycji i naprawy zniszczonych lub uszkodzonych urządzeń obronnych oraz do utrzymania w stanie używalności podejść do pozycji i sieci dróg na tyłach.

Saperów przydziela się piechocie wtedy,

gdy otrzyma ona zadanie trudne, wymagające specjalistów, lub gdy dowódca dywizji chce przyspieszyć roboty, a nie ma innych wolnych sił.

Ogólnie saperów nie rozpraszać i używać do robót najważniejszych.

Kawaleria dywizyjna.

§ 83. Zadania.

Kawalerii dywizyjnej należy używać do rozpoznania i ubezpieczenia na przedpolu pozycji oraz do osłony skrzydeł obrony.

Użycie kawalerii dywizyjnej do walki na pozycji głównej nie opłaca się i obniża jej przyszłą użyteczność.

W czasie walki obronnej kawaleria dywizyjna stanowi zwykle ruchliwą część odwodu dowódcy dywizji, o ile nie jest użyta na skrzydle obrony.

L o t n i c t w o.

§ 84. Lotnictwo dywizji--zadania.

W obronie wielkich jednostek bierze udział lotnictwo, przydzielone do dywizji i lotnictwo wyższych dowództw.

Zadaniem lotnictwa dywizji jest:

a/ rozpoznanie bliskiego przedpola i skrzydła pozycji w okresie nawiązywania styczności z nieprzyjacielem,

b/ dozorowanie i rozpoznanie pola walki po nawiązaniu styczności celem określenia i uzupełnienia wiadomości, dotyczących: stanowisk artylerii /zwłaszcza ciężkiej/, zgrupowań broni pancernej w rejonach wyczekiwania i na podstawach wyjściowych oraz rejonów skupień piechoty i zachowania się jej odwodów,

c/ współpraca z artylerią dla wykonania ogni dalekich w okresie zbliżania się nieprzyjaciela, a następnie dla zwalczania jego artylerii w okresie walki.

Lotnictwo dywizji może być również użyte dla łączności z dowódcą przełożonym, z sąsiadami i oddziałami wydzielonymi .

§ 85. Lotnictwo wyższych dowództw--zadania.

Lotnictwo wyższych dowództw, skupione w ręku dowódcy operacyjnego, wykonuje na korzyść wielkich jednostek, znajdujących się w obronie, następujące zadania:

- lotnictwo rozpoznawcze rozpoznaje

dalekie przedpole i skrzydła wielkich jednostek w obronie przed nawiązaniem styczności z nieprzyjacielem,

- lotnictwo myśliwskie, w okresie przed nawiązaniem styczności, utrudnia lotnictwu nieprzyjaciela rozpoznawanie własnej obrony; z chwilą rozpoczęcia natarcia zwalcza przede wszystkim obserwację powietrzną nieprzyciela i ubezpiecza obserwację własną,

- lotnictwo bombowe, w okresie zbliżania się nieprzyjaciela, opóźnia jego posuwanie się; w okresie walki może drogą napadów brać udział w akcji na bliższe skupienia nieprzyjaciela /odwody, artylerię i zgrupowania broni pancernej w rejonach wyczekiwania/.

§ 86. Lotniska.

Działanie wszystkich rodzajów lotnictwa wymaga licznych i niezbyt oddalonych od frontu lotnisk. Lotnictwo dywizji będzie zwykle rozmieszczone na lotniskach, zorganizowanych w pobliżu miejsca postoju dowódcy dywizji. W organizowaniu tych lotnisk oddziały obowiązane są przyjść lotnictwu z pomocą.

Sprawne działanie lotnictwa wymaga dobrze funkcjonującej drutowej i radiowej łączności między zainteresowanymi dowódcami i lotniskami; ze względu na środki, jakimi do tych celów lotnictwo dysponuje, należy i tu przyjść mu z pomocą .

§ 87. Balony na uwięzi.

W przypadkach słabego działania lotnictwa myśliwskiego nieprzyjaciela - wykorzystanie balonów na uwięzi, szczególnie dla współpracy z artylerią ogólnego działania może dać cenną pomoc.

Broń pancerna.

§ 88. Zadania.

Broni pancernej należy używać zaczepnie przede wszystkim do przeciwnataru i do zwalczania oskłgów nieprzyjacielskich, które wdarły się w głąb pozycji. Broń ta bierze ponadto udział w rozpoznaniu na przedpolu pozycji głównej, w walce oddziałów wydzielonych i w wypadach dziennych. Broni pancernej należy używać na przedpolu oszczędnie.

W okresie walki obronnej broń pancerna jest zwykle w odwodzie dowódcy dywizji, rozmieszczona, o ile to możliwe, poza zasięgiem skutecznego ognia artylerii nieprzyjacielskiej

i ukryta przed obserwacją nieprzyjaciela.

Dowódcy jednostek pancernych powinni zabezpieczyć sobie jak najlepsze warunki wejścia broni pancernej do akcji przez rozpoznanie i ewentualne przygotowanie terenu oraz stałą obserwację pola walki.

Broń przeciwpancerna.

§ 89. Zadan a. Broń przeciwpancerna zwalcza czołgi nieprzyjacielskie na przedpolu i na skrzydle, a w razie potrzeby - w głębi pozycji; jest ona zawsze ugrupowana w głąb.

Broń przeciwpancerna oddziałów:

- większością swych środków zwalcza czołgi nieprzyjacielskie na przedpolu i wewnątrz pozycji głównej i w tym celu bierze udział w głównej zaporze ogniowej i wewnętrznych zaporach tej pozycji /§ 28 i 29/, zaś

- częścią swych środków ma zwalczyć czołgi nieprzyjacielskie, które przedarły się przez pozycję główną i w tym celu tworzy w głębi pozycji gniazda przeciwpancerne w rejonie odwodów pułkowych i dywizyjnych /§ 47/.

Broń przeciwpancerna dywizji:

- stanowi z reguły odwód dowódcy dywizji /§ 53/ i jest przeznaczona bądź do zasilenia walki przeciwpancernej na pozycji głównej, bądź do obrony przeciwpancernej w głębi pozycji oraz do osłony jej skrzydeł i tyłów.

Gdy istnieje możliwość poważnego zagrożenia skrzydła pozycji przez czołgi nieprzyjacielskie, wówczas większość broni przeciwpancernej należy użyć do walki na skrzydle i tyłach pozycji. W przypadkach, w których nie ma szans zadania czołgom nieprzyjacielskim poważnych strat na przedpolu pozycji, lub gdy istnieje prawdopodobieństwo natarcia czołgów dopiero po przełamaniu przedniego skraju przez piechotę nieprzyjaciela - gros środków przeciwpancernych należy użyć do walki w głębi pozycji.

Broń przeciwpancerna oddziałów i dywizji może być w koniecznych przypadkach wzmocniona pojedyńczymi działami artylerii dywizyjnej. Do walki przeciwpancernej można też użyć dywizyjnej artylerii przeciwlotniczej, gdy tego wymaga położenie.

§ 90. Podział środków i rozmieszczenie.

Podział i rozmieszczenie broni przeciwpancernej zależy głównie od terenowych warunków walki z czołgami nieprzyjacielskimi na przedpolu, na skrzydle i w głębi pozycji Dowódca dywizji określa kierunki, na których uderzenie czołgów jest najprawdopodobniejsze, ustala sposób skanalizowania ruchu czołgów i odpowiednio do tego przydziela środki przeciwpancerne poszczególnym dowódcom odcinków obronnych i odwodów dywizyjnych; nieraz będzie rzeczą konieczną odebranie organicznej broni przeciwpancernej oddziałom, znajdującym się na odcinkach lub w rejonach niezagrożonych działaniem czołgów, by wzmocnić nią oddziały bardziej zagrożone.

Stosownie do zarządzeń dowódcy dywizji

- dowódcy odcinków obronnych rozmieszczają swą broń przeciwpancerną w ośrodkach i punktach oporu, zamykających najprawdopodobniejsze kierunki uderzeń czołgów,

- dowódcy odwodów pułkowych i dywizyjnych organizują gniazda przeciwpancerne w głębi pozycji na kierunkach, na których istnieje możliwość przedarcia się czołgów nieprzyjacielskich, zaś

- dowódca odwodu broni przeciwpancernej rozmieszcza swoje środki w głębi pozycji na stanowiskach obronnych i na kierunku przypuszczalnego uderzenia czołgów w gotowości do wykonania jednego z przewidywanych zadań /§ 89/.

Rozmieszczenie broni przeciwpancernej na pozycji nie może być sztywne. Zależnie od położenia, warunków i możliwości manewrowania sprzętem, może ono ulegać zmianie. Obowiązkiem dowódców jest poczynić w tym kierunku odpowiednia /stanowisko zapasowe i sposób zmiany stanowisk/.

§ 91. Stanowiska

Stanowiska broni przeciwpancernej powinny być dobrze chronione przed napadem czołgów nieprzyjaciela i przed jego obserwacją oraz, o ile możności, zezwalać na ukryte manewrowanie sprzętem.

Stanowiska broni przeciwpancernej na pozycji głównej powinny ponadto zezwolić na ostrzelanie jak najgłębszego przedpola, a równocześnie na walkę z czołgami w momencie przekraczania przez nie przedniego skraju pozycji; stanowiska broni przeciwpancernej w głębi pozycji powinny być tak wybrane, by można z nich było ostrzelać przewidywane drogi marszu czołgów, o ile możności ogniami bocznymi .

Broń przeciwlotnicza.

§ 92. Zadania i wytyczne użycia.

Broń przeciwlotnicza zwalcza lotnictwo nieprzyjacielskie w ramach, nakreślonych przez dowódcę dywizji.

Nie jest ona w stanie osłonić całej pozycji przed lotnictwem nieprzyjaciela i dlatego będzie zawsze koniecznym, by dowódca dywizji w zarządzeniach, dotyczących obrony przeciwlotniczej /§ 67/, określił rejony, w których ma być zorganizowana obrona przeciwlotnicza czynna i ustalił, kto i jakimi środkami obronę tę organizuje oraz kiedy ją wykonuje.

Obrona przeciwlotnicza wszystkimi środkami powinna się wzajemnie zazębiać i skupiać w rejonach najważniejszych i najwrażliwszych dla manewru obrony. Obrona przeciwlotnicza czynna uzupełnia obronę przeciwlotniczą bierną.

Główny ciężar ciągłej obrony przeciwlotniczej czynnej spoczywa na dywizyjnej artylerii przeciwlotniczej. Artyleria ta organizuje obronę przeciwlotniczą rejonów szczególnie ważnych i wrażliwych na działanie lotnictwa nieprzyjacielskiego, zwykle: zgrupowań artylerii, skupionych odwodów i ich dróg dojścia do podstaw wyjściowych oraz ważnych ośrodków zaopatrzenia i ewakuacji. Ciężkiej artylerii przeciwlotniczej należy użyć przede wszystkim do zwalczania lotnictwa rozpoznawczego i obserwacyjnego artylerii nieprzyjaciela.

Obronę przeciwlotniczą artyleryjską uzupełnia przeciwlotnicza obrona czynna oddziałów, którą organizują:

- na pozycji głównej dowódcy odcinków obronnych przy pomocy karabinów maszynowych ciężkich i ręcznych, rozmieszczonych w głębszych rzutach pozycji, zaś

- w głębi pozycji obronnej dowódcy odwodów pułkowych i dywizyjnych przy pomocy części karabinów maszynowych i grup strzelców, specjalnie w tym celu wyznaczonych.

Obrona przeciwlotnicza czynna oddziałów nie może pozbawić piechoty jej organicznej broni, potrzebnej do walki na ziemi. Dotyczy to przede wszystkim obrony przeciwlotniczej na pozycji głównej, którą wykonuje się wtedy, gdy na to zezwala położenie.

§ 93
Służba obserwacyjno-alarmowa.

Do sprawnego działania obrony przeciwlotniczej niezbędnym jest należyte zorganizowanie służby obserwacyjno-alarmowej.

Służbę tę organizuje dywizja przy pomocy odpowiednio wyposażonych w środki łączności posterunków obserwacyjno-alarmowych, wydzielanych przez poszczególne oddziały i rozmieszczonych w panujących punktach pozycji. Ponadto obowiązkiem wszystkich dowódców jest odpowiednie rozmieszczenie własnych obserwatorów przeciwlotniczych dla przejmowania sygnałów z posterunków obserwacyjnych, uzupełniania ich obserwacji oraz alarmowania oddziałów.

Oddziały chemiczne.

§ 94.
Zadania.

Zadaniem oddziałów chemicznych jednostek jest:

a/ zorganizowanie zbiorowej obrony przeciwgazowej przez stworzenie sieci sygnalizacji alarmowej oraz zabezpieczenie pomieszczeń i schronów przed działaniem gazów,

b/ odkażanie obszarów skażonych przez nieprzyjaciela,

c/ wykonanie przeszkód chemicznych na skrzydłach pozycji, na jej przedpolu i ewentualnie w biernych częściach pozycji,

d/ ułatwienie odchodzenia oddziałów z przedpola pozycji oraz ukrywanie przed obserwacją nieprzyjaciela wszelkich poruszeń odwodów i stanowisk artylerii - przy pomocy zadymiania.

Zadaniem oddziałów chemicznych dyspozycyjnych jest:

a/ utrudnienie przeciwnikowi, zwłaszcza jego czołgom i piechocie, wykonania natarcia przez zniszczenie lub obezwładnienie gazami,

b/ utrudnienie działania artylerii nieprzyjaciela i jego środkom ogniowym przez napady gazowe lub zadymianie jego bateryj, punktów ogniowych i obserwacyjnych.-

------ooo------

WAP
Biblioteka
2969/3
Naukowa